

enXARXA'T

REVISTA DE LA XARXA DE DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA UB

4

Primavera de 2004
Difusió gratuïta

**El català a l'espai
universitari europeu**
Dalí, lletra surreal
Jornades de diversió i gresca

EL CUB, UN SISTEMA DE CONSULTA DE CRITERIS



El CUB, *Criteris de la Universitat de Barcelona*, és un sistema de bases de dades que permet la consulta en línia, totalment actualitzada, de criteris lingüístics, bibliogràfics, d'estil i convencions. Aquests criteris estan destinats a tota la comunitat universitària, amb l'objectiu d'assolir un model de llengua funcional, correcte i de qualitat per als textos de la Universitat de Barcelona. Està previst que els continguts augmentin i creixin durant tot el 2004.

La base de dades de criteris té una navegació molt senzilla i incorpora un cercador que facilita molt la localització de la informació. D'altra banda, també incorpora els criteris amb format PDF, generats automàticament i preparats per a la impressió.

Els quatre grans blocs temàtics de criteris són:

- ⇒ Qüestions de redacció, d'estil i de convencions, on podreu trobar models de documents, consells per a la redacció i criteris sobre majúscules i minúscules, abreviacions, traducció de noms propis, etc.
- ⇒ Qüestions gràfiques, que recullen aspectes tipogràfics dels textos, utilització dels diferents tipus de lletra, dels signes de puntuació, etc.
- ⇒ Qüestions gramaticals, en les quals es resolen aspectes lingüístics i s'incorporen un seguit de criteris sobre dubtes lèxics molt freqüents entre els usuaris.
- ⇒ Referències i citacions bibliogràfiques, on es preveu d'incloure totes les normatives usades en l'àmbit acadèmic de la UB a l'hora de referenciar les publicacions.

A més de la base de dades dels criteris, el CUB conté una base de dades d'abreviacions (amb més de 1500 abreviatures, sigles i símbols), que recull les més utilitzades en els àmbits universitaris.

L'adreça d'Internet del CUB és <http://www.ub.edu/criteris-cub>.

Cinefòrum: **MARC RECHA**

Aquesta primavera, des de la Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB, us tornem a convidar a fer un tast de bon cinema. Aquesta vegada us proposem la mirada d'un dels millors directors catalans: Marc Recha.

L'arbre de les cireres (1998)

- ⇒ DILLUNS, 22 DE MARÇ, a les 13 h, a l'aula 0.2 de l'edifici J. Carner de la Facultat de Filologia (campus de la Plaça Universitat).
- ⇒ DIMECRES, 24 DE MARÇ, a les 12 h, a la sala de graus de la Facultat de Pedagogia, quart pis (campus Mundet).
- ⇒ DIJOURS, 25 DE MARÇ, a les 12 h, al saló de graus de la Facultat de Filosofia (campus de la Diagonal).

Pau i el seu germà (2001)

- ⇒ DILLUNS, 29 DE MARÇ, a les 13 h, a l'aula 0.2 de l'edifici J. Carner de la Facultat de Filologia (campus de la Plaça Universitat).
- ⇒ DIMECRES, 31 DE MARÇ, a les 12 h, a la sala de graus de la Facultat de Pedagogia, quart pis (campus Mundet).

- ⇒ DIJOURS, 1 D'ABRIL, a les 12 h, al saló de graus de la Facultat de Filosofia (campus de la Diagonal).

Les mans buides (2003)

- ⇒ DIMARTS, 13 D'ABRIL, a les 13 h, a l'aula 0.2 de l'edifici J. Carner de la Facultat de Filologia (campus de la Plaça Universitat).
- ⇒ DIMECRES, 14 D'ABRIL, a les 12 h, a la sala de graus de la Facultat de Pedagogia, quart pis (campus Mundet).
- ⇒ DIJOURS, 15 D'ABRIL, a les 12 h, al saló de graus de la Facultat d'Història (campus de la Diagonal).

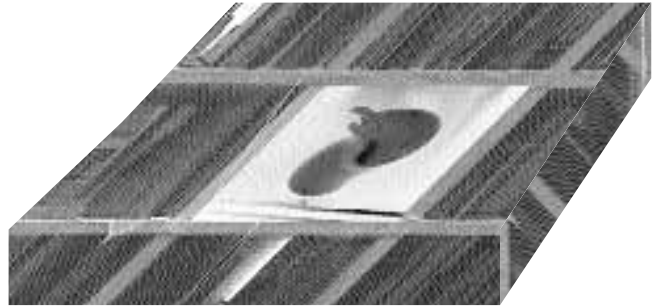
Xerrada col·loqui amb Marc Recha

Després de la projecció d'aquestes tres pel·lícules us proposem escoltar el seu director i dialogar amb ell. El col·loqui serà presentat i moderat per Josep Maria Caparrós, professor d'història contemporània i director del Centre de Recerca Film-Història.

- ⇒ DIJOURS, 22 D'ABRIL, a les 12 h, al saló de graus de la Facultat d'Història (campus de la Diagonal).

FONDÀRIA

- 4 El lloc del català a l'espai europeu de l'educació superior.
Eva Pons
- 6 L'estatus del català en el procés de convergència europea.
Joan Font
- 8 Què hi ha rere la qüestió de la llengua al País Valencià?
Francesc Bernat



OPINIÓ DEL LECTOR 10

QUEDEM AL BAR

- 13 Estratègies per a l'acollida a classe.
Marc Ortiz i Anna Serdà

L'ALTRA VIDA DE L'ESTUDIANT

- 18 Quatre catalans a Vilnius.
Isabel Yglesias

CONTE INTERACTIU

- 27 'Cosmos'.
Marta Sabaté

LA XARXA INFORMA 28

L'ENTREVISTA

- 32 Quatre paraules amb... Jordi Matas.
Pep Cara i Albert Solé

FORA D'HORES

- 19 Trepitjant la zona
Sants, el barri associatiu.
Vanessa Bretxa
- 20 Zona d'art
Dalí, lletra surreal.
Albert Solé
Per Sant Jordi: llibres, roses i ex-libris.
Francesc Orenes
- 23 Zona musical
'Advertències i advertiments'. Anna Serdà
Músics del Pont: 'Societat súper limitada'.
Marc Ortiz
'Guía universal de la música clàssica'.
Albert Ferrer
- 25 Ciberzona
La presència del català en les noves
tecnologies.
Mireia Bargalló
- 26 Pica-pica
Una trobada amb l'Àvia Remei.
Mireia Bargalló i M. del Mar Barsó

Consell de Redacció (Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB): Mireia Bargalló, M. del Mar Barsó, Vanessa Bretxa, Josep Cara, Georgina Castellà, Joan Font, Montserrat Lleopart, Marc Ortiz, Jordi Matas, Conxa Planas, Anna Serdà, Albert Solé, Isabel Yglesias. **Coordinació:** Josep Cara, Georgina Castellà, Montserrat Lleopart.

Col·laboradors d'aquest número: Carlos Amate, Eduardo Balbuena, Mireia Bargalló, M. del Mar Barsó, Albert Bastardas, Francesc Bernat, Vanessa Bretxa, Pep Cara, Toni Cardesa, David Casals, Cristina Castellote, Ivan Clot, Joan Font, Albert Ferrer, Albert Garcia, António Garcia, Mariona Gelabert, Laura Huici, Marta Juncadella, Rubèn Mettini, Francesc Orenes, Marc Ortiz, Jaume Palau, Teresa Plana, Eva Pons, Ferran Rodríguez, Marta Sabaté, Eduard Salvador, Anna Serdà, Albert Solé, Vicenç Tuset, Laura Velasco, Maite Vilalta, Isabel Yglesias.

Revisió lingüística: Servei de Llengua Catalana de la UB.

Edita: Servei de Llengua Catalana de la UB.

Disseny de la coberta: António Garcia, Laura Velasco i Francesc Orenes.

Disseny, edició i maquetació: L'apòstrof, SCCL.

Fotolits: Addenda, SCCL. **Imprimeix:** Gramagraf SCCL.

DL B-22352-02

enXARXA'T té una periodicitat semestral. Els articles de la revista reflecteixen exclusivament l'opinió de qui els signen. Per participar en el proper número o publicar una carta d'opinió, escriu-nos a enxarxat@slc.ub.edu.

Amb el suport tècnic del Servei de Llengua Catalana de la UB.

Amb la col·laboració del Vicerectorat de Relacions Institucionals i Política Lingüística, Vicerectorat d'Estudiants de la Universitat de Barcelona. Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

El lloc del català a l'espai europeu de l'educació superior

Un nou marc per a les llengües

Els avenços en la creació d'un Espai Europeu de l'Ensenyament Superior (EEES) canvien la nostra percepció d'un "espai" anteriorment referit exclusivament als sistemes d'ensenyament superior estatals o subestatals. L'anomenat "procés de Bolonya" té com a objectius bàsics afavorir la mobilitat, l'ocupabilitat i el desenvolupament general del continent europeu, mitjançant la introducció de canvis en l'estructura i el plantejament dels estudis superiors que afavoreixin el reconeixement recíproc i els intercanvis entre institucions d'ensenyament superior. L'amplitud i el caràcter progressiu del procés estén els seus efectes sobre aspectes diversos dels que hi són directament focalitzats. Un d'aquests aspectes, d'especial rellevància, són les llengües emprades en l'àmbit de l'ensenyament superior.

L'increment positiu de la mobilitat internacional dels estudiants i professorat —que ja és avui una realitat, especialment a través dels programes d'intercanvis europeus— pot tenir conseqüències lingüístiques imprevistes o no desitjades. S'ha observat, així, que certs models d'intercanvi tendeixen a potenciar un grup reduït de llengües de comunicació internacional, en detriment del propòsit original d'afavorir el reconeixement de la diversitat i ampliar les capacitats lingüístiques dels estudiants. Per tant, és important ser conscient dels possibles efectes sobre la comunicació lingüística i qüestionar-ne els fonaments, com a condició

prèvia per proposar alternatives i modalitats d'intervenció.

En l'actual procés de convergència sembla lògic, per exemple, que els parlants de llengües no estatals —i concretament, els catalanoparlants— es preguntin en quina mesura se'ls té en compte en la construcció d'aquest EEES impulsada fonamentalment pels estats. Amb altres termes, podria suscitar-se el dubte de si amb la creació d'aquest nou "espai" més gran no s'està, simultàniament, fent més petit l'espai propi de la llengua catalana en l'àmbit de l'ensenyament universitari i la recerca. La mateixa qüestió podria plantejar-se també en relació amb moltes de les llengües estatals i, per consegüent, el tema ha de merèixer una atenció prioritària des de la perspectiva del pluralisme lingüístic, el respecte a la diversitat i la tolerància que han caracteritzat, durant segles, l'esperit universitari europeu.

La "diversitat lingüística" en el procés de Bolonya

A partir de la reunió inicial de set ministres d'educació europeus a la Universitat de La Sorbona, l'EEES s'introduïa en l'agenda europea com un nou terme que s'aniria omplint de continguts pels acords i declaracions posteriors. Tant l'extensió coberta (que avui abasta ja 40 estats), com els objectius i les prioritats del procés de convergència, es consideraven revisables al llarg del període que hauria de concloure l'any 2010. Una evolució gradual es palesa també en el tractament de la matèria lingüística en els documents i declaracions (sense valor normatiu vinculant) d'impuls d'aquest procés.

Efectivament, si en la Declaració de la Sorbona de 25 de maig de 1998 no hi havia cap referència lingüística, en la Declaració de Bolonya de 19 de juny de 1999 els estats



signants ja es comprometien a assolir els objectius de l'EEEA "respectant plenament la diversitat de cultures, llengües, sistemes d'educació nacional i de l'autonomia universitària". Més endavant, en la Declaració de Praga de 19 de maig de 2001, el tema adquireix més rellevància i s'emmarca en la riquesa de l'EEES, que inclou "els seus valors democràtics, la diversitat de cultures i llengües i la diversitat dels sistemes d'ensenyament superior". Amb un nou accent en les qüestions culturals i socials, la Declaració de Berlín de 19 de setembre de 2003 afirma l'objectiu de preservar "la riquesa cultural i la diversitat lingüística d'Europa, basada en el seu patrimoni de tradicions diversificades, i de millorar el seu potencial d'innovació i de desenvolupament econòmic i social mitjançant una cooperació més estreta entre les institucions europees d'ensenyament superior."

Tot i l'ambigüitat —en certa mesura inevitable— que caracteritza la construcció de l'EEES, aquest *in crescendo* pel qual es passa del silenci, a considerar la diversitat lingüística bàsicament com un límit negatiu del procés, fins a incloure-la entre els seus objectius (en el marc d'una recepció dels valors acadèmics i culturals, que substitueix la visió purament economicista) ha de ser valorat positivament. Malgrat això, el conjunt de documents del procés de convergència (també emanats de reunions paral·leles, com la que van dur a terme les universitats a Graz) no ofereixen garanties gaire sòlides respecte de la situació de la llengua catalana. En primer lloc, la "diversitat lingüística" es vincula sovint al respecte de la "diversitat nacional", amb el perill que sigui substancialment referida als estats; en segon lloc, la "diversitat lingüística" es defensa de vegades bàsicament com a "valor material o de mercat" en un món globalitzat; i, finalment, els instruments previstos per promoure i garantir aquesta diversitat no són específics (sinó els generals per assolir els objectius de la convergència) i no tenen en compte la pluralitat de realitats lingüístiques.

Les sinergies amb d'altres processos europeus

Aquest concepte de *diversitat lingüística* s'ha d'interpretar a la llum d'altres processos d'integració i cooperació d'àmbit europeu. Tot i que la construcció de l'EEES es presenta formalment com un procés diferenciat i independent, en la pràctica són indiscutibles els lligams amb la Unió Europea (que s'ha adherit explícitament al procés) i també amb el Consell d'Europa (com a organització internacional d'abast europeu formada actualment per 45 estats), d'on poden derivar-se sinergies i influències recíproques entre aquests processos paral·lels.

Així, a la Unió Europea el respecte de la *diversitat lingüística* s'acull actualment en l'article 22 de la Carta dels drets fonamentals de l'any 2000, i el proper pas previst és la seva inclusió en la Part II del Tractat pel qual s'estableix la Constitució europea, de manera que es doti de caràcter vinculant. La interpretació que ha prevalgut

d'aquest principi tendeix a vincular-lo amb la protecció i el foment de totes les llengües de la Unió Europea i, especialment, de les anomenades *llengües minoritàries o menys difoses*. Tot i que, fins a avui, la incidència de la proclamació de la diversitat lingüística ha estat força relativa quant a la millora de l'estatus de les llengües no oficials en el si de la Unió Europea, s'anuncien alguns canvis positius. Per exemple, l'exclusió dels programes europeus d'ensenyaments lingüístics (per exemple, Lingua), que crea un important desavantatge competitiu a aquestes llengües en un context d'increment de la mobilitat dels universitaris, serà gradualment corregida a partir del Pla d'acció 2004-2006, impulsat per la Comissió, per promoure l'aprenentatge d'idiomes i la diversitat lingüística. Una altra directriu difosa és l'aprenentatge de dues llengües europees, a banda de la pròpia, amb la finalitat de fomentar el plurilingüisme personal i corregir el predomini de l'anglès.

En el marc del Consell d'Europa, les llengües no estatals són protegides per la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries de 1992 (ratificada a hores d'ara per 17 estats membres de l'organització, entre els quals, l'Estat espanyol). En aquesta convenció internacional es preveu, específicament, "la possibilitat d'un ensenyament universitari o altres formes d'ensenyament superior en les llengües regionals o minoritàries" i "l'estudi d'aquestes llengües com a disciplines d'ensenyament universitari o superior". Des de diversos fòrums i mitjans es propugna la utilització dels principis de protecció inserits a la Carta com a criteris inspiradors de l'actuació de les institucions de la Unió Europea en la matèria, que fins a avui és insuficient, descoordinada i poc democràtica.

Un nou repte i una nova oportunitat per al català

L'etapa històrica que viu l'ensenyament universitari o superior, immers en el procés de canvi que suposa l'ampliació del marc de referència de les tasques docents i investigadores, obligarà a l'adopció de decisions que poden tenir una especial transcendència futura pel que fa a la llengua catalana. El procés europeu de convergència de l'ensenyament superior es basa en el reconeixement de responsabilitats compartides: les institucions europees, els estats, els ens subestatals, les institucions d'ensenyament i els subjectes individuals són cridats a participar-hi amb les seves aportacions. Pel que fa al tema lingüístic, la necessitat d'aquesta implicació conjunta és especialment rellevant a l'hora d'assolir els objectius de "política lingüística" que fixen les lleis i les normes universitàries, en el sentit de garantir l'ús normal i habitual del català, com a llengua pròpia, en un context de major plurilingüisme.

Eva Pons

Professora de Dret Constitucional
Universitat de Barcelona

L'estatus del català en el procés de convergència europea

El que es coneix com a *procés de convergència europea* és un camí que va començar el maig del 98 amb una reunió a París dels ministres d'educació de França, Regne Unit, Itàlia i Alemanya i que ha anat evolucionant fins a arribar a la reunió de Berlín el passat 29 de setembre, en què ja eren 40 els països adherits al procés. Al llarg d'aquest temps s'ha anat forjant el que són els eixos de l'Espai Europeu d'Educació Superior:

- ⇒ Homologació dels títols europeus mitjançant el Suplement Europeu al Títol (SET), una explicació dels estudis cursats perquè siguin més comparables entre els diferents estats.
- ⇒ Creació d'un nou sistema de crèdits, l'European Credit Transfer System (ECTS), equivalent a 25-30 hores de treball personal (ja no només es contenen les hores de classe) i que passarà a ser l'element de mesura dels nous plans d'estudis, de manera que es facin 60 crèdits cada any.
- ⇒ Classificació de les titulacions en dos grans grups: els graus (de 180 o 240 crèdits, 3 o 4 anys) molt generalistes i els postgraus (de 60 o 120 crèdits, 1 o 2 anys) molt més especialitzats i orientats al món professional o a l'acadèmic.
- ⇒ Foment de la mobilitat dins de l'Espai Europeu d'Educació Superior, tant per a l'alumnat com per al professorat.

Si bé la data límit perquè s'implanti és l'1 d'octubre de 2010, es preveu que la seva aplicació definitiva serà bastant anterior a aquesta data (depenent dels diferents estats).

La realitat amagada

El procés de convergència europea no sorgeix del no-res. Des del punt de vista polític és difícil d'entendre que en el moment en què ens trobem, en què la despesa pública en ensenyament no para de disminuir, es vulgui impulsar un

canvi radical com aquest en el model universitari, un canvi que requereix un gran esforç d'inversió. Només podrem saber quines són les veritables intencions dels impulsors d'aquest projecte si apartem la vista de la política educativa i ens fixem en qui realment marca el ritme de la política internacional: les organitzacions supranacionals. Sobretot en una d'aquestes, l'Organització Mundial del Comerç (OMC). Va ser en el marc d'aquesta organització que el 1994 es va signar l'Acord general sobre comerç de serveis (AGCS) i que, tot i el fracàs de la reunió de Seattle el 1999, va renéixer el 2001 a causa de les pressions de lobbies empresarials nord-americans, molts dels quals estan vinculats als serveis educatius.

L'AGCS té com a objectiu reduir o eliminar les mesures governamentals que impedeixen que els serveis siguin lliurement assumits a través de fronteres estatals. En el cas de l'educació superior, es tracta de facilitar al màxim la mercantilització de les universitats.

També s'ha d'observar amb lupa el paper de les agències de qualitat, que segueixen els paràmetres marcats pel Banc Mundial i l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), i que es dedicaran a avaluar amb la mateixa vara de mesura les universitats dels depauperats estats balcànics amb les dels estats del nord d'Europa, amb un finançament capdavanter.

L'Espai Europeu d'Educació Superior, doncs, s'ha d'entendre com una estratègia per incrementar la competitivitat de l'educació universitària europea a escala mundial, convertint-la en un mercat que sigui atractiu per a les empreses transnacionals i acostant-la a l'educació universitària nord-americana, i com un pas més en l'intent de convertir els futurs professionals en eines flexibles fàcils d'adaptar en el canviant món laboral.

En el marc d'aquesta Europa que es construeix sense comptar amb la seva ciutadania, no podem permetre que la llibertat i l'autonomia de les universitats deixin de ser elements fonamentals de la nostra societat. Cal que les administracions i els estats assumeixin un compromís amb la universitat pública, per raons socials i d'igualtat. A més, el secretisme i la desinformació amb què s'estan duent a terme aquests canvis no és més que una altra mostra de la manca de democràcia que impera a la nostra societat, quan el que es necessiten són polítiques participatives que comptin amb els implicats.

El paper dels estudiants

Els estudiants catalans, encara atordits per la imposició de la LOU i la LUC, no podem quedar una vegada més apartats de les decisions que marcaran el futur de les nostres universitats. Hem de participar de manera activa en les comissions de treball sobre el procés de Bolonya, tant des de les escoles com des de les facultats i la universitat, des de Catalunya o fins i tot des de nivells superiors. Les consultes als estudiants no es poden limitar a estudis individuals per determinar la càrrega de treball que comporten algunes assignatures ni es poden engegar proves pilot sense el finançament adequat i la informació corresponent. L'alumnat universitari s'organitza en assemblees i associacions, i aquestes no poden quedar fora del procés.

Si bé és cert que el rerefons ideològic del procés és positiu i significaria un progrés pedagògic molt interessant, això només és possible amb un canvi de mentalitat per part del professorat (refent les assignatures i adaptant els continguts i mètodes docents) i una importantíssima injecció de diners per part de les administracions. Hem d'exigir un increment molt substancial pel que fa a les beques, sobretot si a partir d'ara serà impossible compaginar estudis amb vida laboral, haurà de disminuir radicalment la ràtio estudiant/professor si es vol fer un seguiment personalitzat i caldrà una millora a les biblioteques, en material informàtic i en espais per treballar en grup.

No podem concebre que la concepció generalista del títol de grau el devaluï, ni que darrere d'una insuficient manca de finançament s'hi amagui la intenció de fer que la titulació de postgrau no sigui a preu públic o que la poca oferta de places converteixi aquesta titulació en elitista.

La nostra tasca a partir d'ara és intentar frenar les repercussions negatives que el procés pot tenir en l'alumnat i aprofitar els canvis per introduir totes aquestes millores que hem estat reclamant els últims anys.

La llengua i cultura catalanes en el nou espai

Un dels aspectes més destacats de l'Espai Europeu d'Educació Superior és el foment de la mobilitat entre alumnat i docents. Si d'una banda hem de vigilar que aquesta possibilitat no es limiti als estudiants amb rendes més altes (els crèdits de les escoles d'idiomes han de tenir preu públic i s'han d'incrementar les beques de mobilitat)



de l'altra hem d'anar en compte en la repercussió que això pot tenir en la presència de la llengua catalana a la universitat.

Si ens aturem a observar que a l'actual mobilitat creada per les altes dotacions de les beques Sèneca (molt més importants que les Erasmus) s'hi afegirà properament la instauració del Distrito Único i l'homologació europea de les titulacions, podem preveure que l'actual descens en el percentatge de docència en català s'accelerará perillosament. El fet de ser una llengua no oficial a Europa, sumat a la política bel·ligerant del Govern espanyol i a la posició tèbia del govern de la Generalitat, deixarà en paper mullat l'ambigu article 6.4 bis de la LUC que diu que es vetllarà per tal que "L'accés i la incorporació dels nous membres a la comunitat universitària no alteri els normals usos lingüístics docents i el procés de normalització lingüística de les universitats".

La llengua vehicular a les universitats dels Països Catalans ha de ser el català, tant en els estudis de grau com en els de postgrau. Algunes de les nostres facultats i escoles ja s'estan plantejant oferir postgraus en castellà i anglès per intentar aconseguir el màxim nombre d'estudiants (i de diners). Es tracta d'una postura errònia enfrontada directament amb la missió de servei de les universitats catalanes cap al seu país, el seu poble i la seva llengua.

També és preocupant la possibilitat que el procés de convergència europea suposi una tendència a uniformar les característiques pròpies dels nostres ensenyaments. Que les nostres universitats reflecteixin les particularitats de la nostra identitat com a poble és una riquesa i no quelcom a esborrar. Les titulacions han de mantenir els trets diferencials que la universitat (fent exercici de la seva autonomia) i el país considerin, i no s'ha de caure a amagar-los sota la façana d'un multiculturalisme homogeneïtzador.

L'educació és un dret i no una mercaderia.

Joan Font

Estudiant de la UB i membre de la Plataforma Mobilitzadora en Defensa de la Universitat Pública

Què hi ha rere la qüestió de la llengua al País Valencià?

Malauradament ja comença a ser habitual que des del País Valencià o Madrid ens arribin periòdicament notícies sobre actes o decisions polítiques que posen en dubte la unitat de la llengua catalana. Exemples recents, com la promulgació del Decret del Ministeri d'Educació segons el qual les escoles oficials d'idiomes de l'Estat podran oferir classes de *valencià* i de *català* separatament o la negativa del govern de la Generalitat valenciana a convalidar el títol de Filologia Catalana amb les proves de nivell de valencià que organitza la Conselleria d'Educació, en són algunes de les últimes mostres. Des del Principat, aquestes notícies no acostumen a aixecar reaccions fermes d'oposició per part del conjunt de la societat o l'Administració i el rebuig que provoquen queda sovint reduït a la redacció de declaracions o manifestos contraris a aquestes actuacions que no aconsegueixen tenir la incidència necessària, ni aquí ni al conjunt de l'Estat, per frenar-les definitivament. Tampoc no és estrany trobar-nos amb reaccions de particulars —no gaire ben informats, encara que tinguin un bon nivell d'instrucció— que poden anar des del “ja s'ho faran”, fins a les lamentacions sobre la suposada perfídia col·lectiva dels valencians que atiarria els actes esmentats. Tanmateix, són també moltes les persones a Catalunya que es preocupen per aquests fets i que es pregunten amb honradesa: què passa al País Valencià? Què podem fer-hi? És per a aquesta gent, sovint amb poc temps i poca informació per entendre el problema, a qui van adreçades aquestes ratlles.

Cal, d'entrada, fer una primera distinció. Al País Valencià hi ha dues polèmiques, que acostumen a barrejar-se, i que caldria separar adequadament. La primera és la qüestió del nom de la llengua; la segona, la discussió sobre la unitat de la llengua. Pel que fa a la primera, no podem oblidar que el nom tradicional de la nostra llengua a les terres del sud és i ha estat *valencià* des del segle xv. Una mica d'història ens ajudarà a entendre-ho. A la Baixa Edat Mitjana, l'època en què neixen els gentilicis de les

llengües romàniques, la “llengua” per excel·lència era el llatí, motiu pel qual els idiomes parlats per la població europea eren designats a partir de noms genèrics antitètics a l'idioma dels savis (*vulgar* o *romanç* en el nostre cas) o amb el nom de la comunitat política a què es pertanyia. Per això, era molt normal que cada llengua comptés amb diverses denominacions —Dante sempre digué que escrivia in *fiorentino idioma*—, i que la diversitat en la denominació de les llengües estigués molt condicionada per l'estructura administrativa de les terres on es parlava. En el nostre cas, i a banda dels noms genèrics, l'estructura confederal dels regnes de la Corona d'Aragó, units solament per la figura del monarca, va propiciar a partir de finals del segle xiv el sorgiment de la denominació *valencià* (i també *mallorquí*), al costat del gentilici *català* o *catalanesc* originari. Tots aquests termes eren usats indistintament, tant a Catalunya com al País Valencià, sense cap mena de connotació secessionista i la tria d'un o altre nom estava únicament condicionat a la voluntat de subratllar o no l'adscripció administrativa de qui l'emprava. Tanmateix, a partir de mitjan segle xv les denominacions *valencià* i *català* van anar fent-se exclusives dels respectius territoris fins al punt que les *Regles d'esquivar vocables* ja han d'usar la doble fórmula “català i valencià” per esmentar la totalitat de l'àrea lingüística. Diversos motius històrics, com ara la guerra civil del Principat contra Joan II —que enfrontà catalans i valencians—, la preponderància econòmica, social i cultural de València del quatre-cents, al costat del declivi del Principat, ens ajuden a entendre la progressiva preferència onomàstica dels valencians pel gentilici propi. No es tractava, doncs, de cap mostra de rebuig a la unitat de la llengua —concebuda encara a partir del concepte baixmedieval— sinó només d'una comprensible mostra de l'orgull de pertànyer a una comunitat pròspera. A partir del xvi, amb la diversitat onomàstica consolidada, la institucionalització de la monarquia hispànica dels Àustries i el consegüent i progressiu debilitament dels vincles que havien cohesionat els països de l'antiga Corona d'Aragó, va fer sorgir als

nostres països les primeres mostres d'inseguretat en la consciència lingüística unitària. La causa era, evidentment, la nova conjuntura sociopolítica i el paper subordinat que ocuparà la nostra llengua a partir d'aleshores en els àmbits formals, on serà suplantada progressivament pel castellà. Un dels exemples més emblemàtics d'aquesta crisi d'identitat —en absolut lingüística sinó sociolingüística— és el nou ús del terme *llemosí* a fi de designar el català medieval (més o menys confós amb l'occità), un nom que, tot i ser erroni i confusionari, encara recordava l'antiga cohesió de la nostra comunitat lingüística. El fet que a partir del segle XIX la romanística redescobrí una altra vegada la singularitat del català entre les llengües neolatines i que entre la comunitat científica i les capes cultes, tant en els nostres països com a fora, s'estengués la denominació *llengua catalana/català* per designar la totalitat de l'idioma, no ens ha de fer oblidar que la situació onomàstica en l'àmbit popular no ha canviat essencialment des del segle XVI, perquè encara estem molt lluny d'assolir el nivell de cohesió cultural que existia entre la nostra comunitat lingüística durant l'edat mitjana. I és que, en definitiva, el nom d'una llengua és el resultat —i el reflex— de la història de la comunitat que la parla i, per tant, només pot ser tractada i entesa a partir d'aquest punt de vista. Així, per exemple, el terme *romanès* és una creació moderna que es va generalitzar durant el XIX per tal de subratllar l'origen romànic d'aquesta llengua i superar la parcialitat dels antics noms amb què havia

estat designada fins aleshores. Les iniciatives per superar l'*impasse* onomàstic que afecta la denominació de la nostra llengua, habitual a l'edat mitjana però estrany als temps moderns, són relativament fàcils d'aconseguir. L'IEC, per exemple, reconeix com a igualment vàlids els termes *valencià* i *català*, i des de València diversos intel·lectuals han demanat repetidament també que s'accepti i generalitzi la doble denominació de la llengua. Amb tot, la manca d'acord —o, més aviat, manca de voluntat— de les administracions estatals i autonòmiques per trobar una solució conjunta i acceptable per a totes les parts —tal com van fer, per exemple, els governs de Bèlgica i els Països Baixos amb el tractat de cooperació i unió lingüística del neerlandès— ha impedit desbloquejar la situació fins ara. Així, doncs, cal tenir molt clar que no estem en absolut davant d'un problema de tipus lingüístic sinó d'una qüestió estrictament sociohistòrica i política que, a més, pot ser fàcilment superada sempre que hi hagi la voluntat de fer-ho.

El mateix succeeix amb la polèmica sobre la unitat de la llengua, tot i que en aquest cas rere l'aparença lingüística del debat —fortament enverinat— s'hi amaga un conflicte polític i nacional que esclatà durant els convulsos anys de la Transició espanyola. En aquest sentit, el secessionisme lingüístic —i nacional— al País Valencià prengué la forma que el caracteritza aproximadament al llarg dels anys 1977-82 en l'anomenada "Batalla de València", una barreja de lluita mediàtica i agressions de tota mena, que els *blaveros* (malnom dels secessionistes) dirigiren contra els defensors de la unitat de la llengua. En aquest duríssim conflicte, les classes dirigents valencianes, castellanyzades culturalment i lingüísticament, i molt identificades amb el règim franquista, promogueren una forta ofensiva contra el món del valencianisme cultural i polític, que havia estat inspirat per la figura de Joan Fuster, majoritàriament d'esquerres i favorable a la construcció, ja fos només cultural o també política, dels Països Catalans. En aquesta batalla verbal i física, on també es polemitzava sobre el nom del territori (Regne de València contra País Valencià) i la bandera (senyera amb franja blava coronada contra la tradicional senyera quatribarrada del penó de la conquesta), la qüestió de la identitat del valencià hi prengué un paper central. Es tractava, en definitiva, d'aprofitar-se de la greu desinformació de bona part de la societat valenciana sobre la pròpia identitat cultural i lingüística, producte dels segles de subordinació a la mentalitat diglòssica que s'instaura al País Valencià a partir del XVI, per tal d'impedir la més mínima recuperació de la nostra llengua i cultura tot oposant-hi un sinistre "perill català" disposat a anorrear la identitat valenciana. L'objectiu final últim era, evidentment, no permetre tirar endavant el procés de recuperació nacional que havia començat a bastir el valencianisme dels anys 60, perquè feia perillar la posició tradicional de les classes altes valencianes que ja feia temps que havien renunciat a la llengua pròpia tot esdevenint sucursalistes respecte al poder central des de tots els punts de vista. Així mateix, també cal tenir molt present que el procés esmentat inquietava profundament arreu de l'Estat els sectors que



NOSALTRES

Joan Fuster **ELS VALENCIANS**

més s'hi identificaven, ja que hi veien la gènesi d'un eix catalanavalencià que podia posar greument en qüestió la manera com s'havia estat construint l'Estat-nació espanyol, tant des del punt de vista sociopolític com lingüístico-cultural. Si hi ajuntem les pors que aixecava l'ofensiva terrorista d'ETA aleshores, podrem entendre bona part de les paranoies dels sectors tradicionalment espanyolistes de l'Estat en aquells anys —on cal incloure la dreta que representava les classes dirigents valencianes— envers qualsevol manifestació contrària als seus interessos. Tot i que aquí no tenim més espai per estendre'ns en aquesta qüestió, recomanem a qui vulgui aprofundir i conèixer les repercussions —encara ben presents— que ha tingut aquest enfrontament al País Valencià la lectura del llibre d'Alfons Cucó, *Roig i Blau. La Transició democràtica valenciana*, editat el 2002 per Tàndem Edicions.

Amb tot, no voldríem acabar aquestes ratlles sense fer una darrera reflexió: la qüestió de la llengua al País Valencià és la més cridanera i activa mostra de secessionisme contrari a la normalització del català que existeix a les terres de parla catalana —o valenciana, si voleu—, però no pas l'única. Així, per exemple, cal recordar que el “gone-llisme” baleàric mai no ha estat desactivat del tot i que darrerament ha estat prou intel·ligent com per transformar-se en un defensor de la variació dialectal enfront de l'estàndard comú que, alhora, no posi en qüestió el paper del castellà a l'arxipèlag. Tampoc no es poden deixar de banda els grups defensors de la independència del “xapuriat” —denominació despectiva que rep el català parlat a la Franja de Ponent—, prou actius al conjunt de l'Aragó, que s'oposen aferrissadament al reconeixement institucional i legal de la catalanitat lingüística d'aquelles terres (fins i tot, de la mateixa *fabla* aragonesa). Així mateix, i

més enllà dels caducs *tortosinismo* i *leridanismo* assajats durant la dictadura, seríem injustos si no reconeguéssim que un sector significatiu dels catalans tenen, per activa o per passiva, una actitud implícitament coincident amb el secessionisme en el sentit de cenyir el conreu i la normalització del català als límits del Principat, quan no s'apropien la llengua en exclusiva. I és que, tal com ha explicat magistralment Miquel Pueyo a *Llengües en contacte en la comunitat lingüística catalana* (1991, Publicacions de la Universitat de València), les persones que compartim la llengua catalana com a vehicle principal de comunicació constituïm un dels exemples més clars de comunitat lingüística disgregada que existeix a Europa, fins al punt que aquesta característica representa una de les amenaces més greus que planegen sobre el nostre futur. Pueyo, així mateix, ens recorda que la disgregació d'una comunitat lingüística rep també el nom de *patuesització* i que aquest fenomen és l'expressió més clara d'un procés de conflicte lingüístic entre dues comunitats —mai entre llengües. L'autor citat, a més, hi afegeix aquesta darrera reflexió: “Aquest fenomen [la patuesització] consisteix en la pèrdua o el clivellament de la consciència unitària d'una comunitat lingüística sotmesa a un procés de minorització. L'afebliment d'aquesta consciència en tots o en alguns dels territoris que constitueixen la comunitat accelera considerablement la velocitat del procés de substitució de la llengua recessiva”. En la totalitat del seu territori, evidentment.

Francesc Bernat
Professor de Filologia Catalana
de la UB i de la UOC

D'ENXARXA'T

Què dir sobre aquesta publicació? Com judicar l'esforç de les diverses persones que aboquen la seva vocació en els seus articles? De quina manera poder fer balanç objectivament i acuradament d'una primeríssima etapa de la revista? Qüestions com aquestes abordarien un intent d'opinió sobre ENXARXA'T.

Més que respondre a aquests aspectes, prou vagues i estèrils, però, seria més sincer parlar sobre el caràcter més directe de la lectura de la revista:

reproduir fidelment què transmet la lectura atenta i dedicada de les seves pàgines. En aquest sentit, cada paraula que configura els textos, ja siguin més divulgatius o més literaris, cerca un objectiu concret i prou encoratjador: la llengua catalana. Des de “Fondària” fins a “L'entrevista”, passant pel magnífic “Conte Interactiu”, naveguem per una mar d'interconnexions lingüístiques que inviten a transcórrer els distints paratges de la llengua catalana i de la seva identitat social.

Aquest darrer aspecte és el que vessa més transcendència. En uns temps en què l'ús social del català comença a patir certes anatemitzacions en el seu prestigi, ENXARXA'T esdevé una *xarxa*, com la dels caçapapallones, amb què pretén *caçar* el lector àvid d'informació sobre la realitat lingüística i cultural que l'envolta; en aquest cas, la nostra, la catalana.

Ivan Clot Massons
Estudiant de Filologia Catalana

Constitució europea?

Últimament se sent parlar molt de la Constitució europea. Però estem realment davant d'un procés constituent europeu? Molt em temo que no. El que s'està debatent és un projecte de Tractat pel qual s'instituirà una Constitució per a Europa. D'una banda, com a tal Tractat internacional, la seva negociació i aprovació estan sotmeses a les normes de dret internacional públic que regeixen les relacions entre estats. D'altra banda, el seu contingut s'allunya de manera general del que tradicionalment es considera una Constitució.

Podríem argumentar que és absurd fer-se totes aquestes preguntes. Per què plantejar-se tants problemes? L'important, en aquest moment, és dir que s'aprova una Constitució Europea. Tothom en parlarà i, per tant: tindrem la Constitució Europea, un avenç important en l'objectiu d'integració política.

Potser sí tenen raó els que pensen que no s'ha de donar "gaire" importància al sentit jurídic i polític de determinades paraules. Però resulta preocupant veure com, ara més que mai, el procés de construcció europea es caracteritza per la pràctica de fer servir símbols per amagar mancances de fons. Des que l'any 1992, el Tractat de Maastricht va establir la creació de la Unió Europea, les reformes s'han succeït, introduint-hi novetats importants, però davant de la creixent decepció dels ciutadans europeus. No serà, de fet, contraproductiu l'estratègia de fer servir les paraules pel seu caràcter simbòlic, però sense donar-los aquest contingut? Avui, la Unió Europea continua sent

una estructura complexa. Dues paraules per referir-nos a àmbits jurídicament molt diferents. El de la integració econòmica amb un grau de realització que el fa semblant al funcionament d'un Estat federal. El de la integració política que continua sense definir-se i es caracteritza, principalment, per la cooperació entre els estats, no sempre a l'altura dels reptes que es plantegen.

No es pot negar el valor que té parlar de Constitució europea, dins la definició dels objectius d'integració política. Però potser, una vegada més, les realitzacions efectives del nou Tractat, s'acabaran diluint entre paraules allunyades de la realitat. Potser si parlem de Constitució europea, alguns creuran que existeix. Ara bé, si el nou Tractat, en cas que s'aprovi, no permet un funcionament més efectiu, transparent i dinàmic de la Unió Europea en tots els seus àmbits d'actuació, ens arrisquem a generar una nova decepció, tot cremant el sentit de les paraules. No sé si el futur de la integració política europea és portar-nos a l'adopció d'una Constitució. Avui, simplement, crec que és massa equívoc fer servir les paraules *Constitució europea* per a un text jurídic que, tot i tenir un caràcter constitucional per a la Unió Europea, no és en cap cas una Constitució.

Laura Huici Sancho

Professora de Dret Internacional Públic
Universitat de Barcelona

ENXARXAT
abril-04

11

Ja n'hi ha prou!

Ssst...! TANQUEU els ulls. Dediqueu dos minuts a pensar què passaria si de cop i volta us trobéssiu lligats de mans i peus. Sí, sí, encadenats enmig del no-res, en un paratge fred i desolador. I que de cop i volta s'acostés algú amb passos de superioritat. Una persona molt més grossa que vosaltres, alta i robusta, gairebé monstruosa.

Voleu cridar, voleu parlar, voleu DIALOGAR... però no us deixen. Gairebé no us deixen ni respirar. Cada cop que intenteu fer un gest o obrir la boca us llancen una d'aquelles esferidores mirades que us deixen glaçats. Una mirada d'aquelles que maten, i us amenacen mentre alcen la

mà ben alta (perquè això sí que ho saben fer bé).

No enteneu el perquè d'aquest maltracte, al cap i a la fi sou allà per defensar els vostres drets! (quin acudit, eh?). Però a ells tant se'ls en fot, perquè tenen el poder i és l'únic que els importa. Potser sí que tenen el poder però els manca la raó i, al capdavall, això és que de veritablement té pes. L'ús de la raó és el que ens fa ser persones, però ells no ho entenen... qui sap, potser és que d'on no n'hi ha no en raja.

De fet, no cal que continueu amb els ulls tancats. Ans al contrari... OBRIU-LOS!! El que pretenc explicar amb aquestes modestes línies és exacta-

ment el que està passant al nostre voltant. Aquesta gent tan ufana que creu que tot els pertany i que les persones son figures de paper que ens poden fer fora del joc quan els convingui. Un joc on les regles les fan i desfan tan sols en benefici propi.

No senyors! Així no es va enlloc! Ja és hora que aquestes regles canviïn. Que altres camins apareguin, altres camins on es tingui a tothom en consideració, on tothom pugui viure deixant enrere les seves diferències. Ja n'hi ha prou de tanta mà dura sense pietat. Ja n'hi ha ben bé prou!

Mariona Gelabert
Estudiant de Farmàcia

Les tutories lingüístiques

Vient aquest nom, qualsevol es pot preguntar “I què carai és això de les tutories lingüístiques?” La veritat és que el títol no atreu gaire l’atenció dels estudiants, la paraula *tutories* ens recorda el professorat, que tantes vegades hem de suportar al llarg del dia, i això de *lingüístiques*, la veritat, per què no s’usen termes més simples, no seria més fàcil dir-ne *llengua*? Ai, com ens agrada això de ser recargolats! Doncs, anant al gra i sense més preàmbuls, us explicarem que són aquestes **tutories** (és clar, si és que encara continueu llegint).

D’entre les diverses activitats adreçades a l’alumnat estranger que organitza el Servei de Llengua Catalana a fi de promoure el coneixement i l’ús de la llengua catalana en l’àmbit universitari, hem de destacar **les tutories lingüístiques**. En aquest cas, l’activitat s’adreça a alumnat castellanoparlant i catalanoparlant. Es tracta de formar una parella (no una “parelleta”, tot i que ja sabem que l’amor pot sorgir arreu), i allò que en un principi sona a avorrit, al llarg de les vint hores de trobada es converteix en una xerrada entre col·legues. És ben cert que tots dos volen aprendre i obtenir dos crèdits, però també s’assoleix l’objectiu final: que l’alumne castellanoparlant sigui capaç de comprendre textos en català de la seva especialitat. La metodologia és

ben simple, tots dos disposem d’un dossier amb diferents lectures, organitzades en unitats guiades amb exercicis i propostes, que és clar, han de treballar. Però, tot i que tenen unes instruccions d’ús, la llibertat és total, no han de seguir-les fil per randa. A més, també tenen a la seva disposició una bona colla de recursos lingüístics al Centre d’Autoaprenentatge de Llengües que l’assessor o l’assessora els mostrarà el primer dia de trobada. I si es cansen d’estar asseguts a la cadira, que no es preocupin, perquè els espera un reguitzell de sortides per descobrir la Barcelona profunda, i és clar, per seguir l’itinerari hauran de llegir, que d’això es tracta. Ja ho sabeu, si teniu ganes de passar una bona estona, conèixer gent i fer una ruta pels millors bars de Barcelona (i altres llocs d’interès, és clar!) la millor opció són les tutories lingüístiques; això sí, en finalitzar les tutories els alumnes hauran de demostrar que no han perdut el temps, l’estudiant catalanoparlant haurà de redactar una minimemòria (“mini, mini”) i l’estudiant castellanoparlant haurà de demostrar els seus coneixements en un examen tipus test, el veredicté més segur: prova superada.

Esther Sobré
Estudiant de postgrau

50 anys de la Facultat de Geologia

Durant aquest curs 2003-04, la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona es troba immersa en la celebració del 50è aniversari de la seva creació com a llicenciatura l’any 1953, a partir del que s’anomenava *Ciències Naturals*. Cinquanta anys donen molt de si, signifiquen molts records, moltes experiències i moltes anècdotes, que han quedat en la ment i en la consciència de totes aquelles persones que han estudiat en aquesta Facultat, alhora que s’ha creat una memòria col·lectiva que ens ajuda a recordar el passat.

Una cosa molt curiosa que té aquesta carrera és la visió de la gent del carrer o dels teus familiars i amics del que és la geologia. La pregunta típica que et fan és: “La geologia, i això que és?, per a què serveix? Les pedres...?” Sempre has d’acabar dient que la geologia és la ciència que s’encarrega de l’estudi de tot el que està relacionat amb la Terra i amb totes les seves disciplines associades. La carrera de Geologia pot semblar que no tingui gaires sortides professionals, en realitat, però, abasta un ampli ventall de possibilitats d’estudi. Per exemple, la geotècnia és una eina bàsica en la construcció i l’obra pública; la mineralogia ho és també per a la indústria i la mineria; la prevenció davant dels riscos naturals —com poden ser les inundacions, els allaus de neu o les esllavissades—, també és feina del geòleg, així com la prospecció geofísica o l’estudi

dels terratrèmols i els volcans, entre moltes altres disciplines.

Tornant a la memòria col·lectiva, tots els estudiants que hem passat per aquesta Facultat tenim mil anècdotes o algun fet curiós per explicar. Es podria fer un llibre amb els fets més destacats que han succeït a la Facultat. Per exemple, quin geòleg no es recorda de les famoses sortides de camp que s’han de fer obligatòriament en cada assignatura de la carrera? Així, podríem anomenar la sortida d’estratigrafia a Sant Jaume de Frontanyà i a Sant Llorenç del Munt, la de cartografia a la Puda, els campaments pluridisciplinaris a la Nou de Berguedà i la monografia a Gandesa. També podríem recordar algunes sortides “mítiques” d’assignatures optatives com ara Geomorfologia al Bastiments (2.850 m) a Ulldeter o bé Geologia Estructural al Pirineu, entre d’altres. També no ens hem d’oblidar d’assignatures com per exemple, Matemàtiques II, Cristal·lografia, Mecànica o Dipòsits Minerals, per citar-ne algunes.

Per acabar, doncs, tan sols em queda dir: **“Felicitats, Geologia i per molts anys!”**

Carlos Amate Marín
Estudiant de Geologia

Aquesta secció ha estat habitualment un fòrum en què alguns estudiants han pogut donar la seva opinió sobre diferents temes relacionats amb la llengua. Aquesta vegada li hem volgut donar un enfocament diferent: el protagonista serà el professorat.

Amb l'arribada cada cop més important d'estudiants d'intercanvi creixen les possibilitats que hi hagi algun conflicte lingüístic a classe perquè algun estudiant no entén el català.

Alguns professors, empesos per una falsa solidaritat, accedeixen a canviar la llengua de la classe. Molts d'altres, però, aposten per mantenir la llengua pròpia de la UB duent a terme diferents estratègies perquè això no sigui problemàtic.

Estratègies per a l'acollida a classe

Són les tres de la tarda d'un dilluns i som en un bar de la plaça Universitat de Barcelona. Han acudit a la cita els professors Eduard Salvador, de Física, Maite Vilalta, d'Econòmiques, Albert Bastardas, de Lingüística General i Cristina Castellote, de Farmàcia. De fons sona el *Libre* de Nino Bravo.

Els estudiants d'intercanvi quan arriben, acostumen a conèixer la realitat lingüística d'aquí? Saben on són?

Cristina Castellote: Jo no ho sé, vosaltres sabeu com se'ls informa? Potser mai els he fet la pregunta de fins a quin punt sabien que aquí, a la UB, el 65 % de les classes es feien en català. He trobat bona predisposició, per tant, suposo que en devien estar informats.

Des de la XDL se'ls fa arribar tota la informació. Però us fa l'efecte que la llegeixen?

Maite Vilalta: Aquest curs, al meu centre hi ha hagut una diferència. La Facultat d'Econòmiques va ser triada com a centre pilot per informar d'una manera molt exhaustiva —suposo que és dels centres que rep més gent de

fora— d'aquesta realitat, de la llengua i de la possibilitat de fer durant el mes d'agost un curs de 40 hores que tractava aquests aspectes. I ho he notat, aquest curs no he hagut de donar tantes explicacions; divuit alumnes d'intercanvi van fer aquest curs. Jo diria que la UB ha tirat endavant una iniciativa que funciona prou bé i que demanaria que s'expandís. En canvi, altres anys em feia la impressió que no n'estaven gens informats, o així ho feien veure.

Eduard Salvador: A mi em passa una mica el mateix que ja s'ha dit. Els primers dies et diuen "Jo sóc Erasmus, o jo sóc holandès...". Però no et diuen que no en tinguin ni idea de la situació. Plantegen el problema que no saben català o que el saben poc. La veritat és que no els pregunto si ha

estat una sorpresa per a ells; més aviat em preocupo de com enfocar la qüestió. No sé si ja se'ls ha previngut o no...

C.C.: Desconeixia que hi hagués un programa pilot a Econòmiques... A Farmàcia també hi ha estudiants que van per lliure. En alguns casos he trobat estudiants que realment no tenien informació... Però en molts altres casos sí que en tenien, i anaven de professor en professor per informar-se sobre la llengua de la classe.

Els intercanvis Erasmus, Sèneca i altres tenen com a objectiu que els estudiants completin els seus coneixements i que convivin amb una nova cultura —o llengua— i se n'impregnin al màxim. Malgrat això hi ha

professors que opten per oblidar-se de la llengua pròpia i canvien al castellà per una pretesa solidaritat amb els estudiants. Què els diríeu, a aquests professors?

M.V.: Jo els diria el mateix que dic als alumnes quan se'm planteja el problema a l'aula. Jo m'he trobat amb el que es veu a la pel·lícula *Una casa de locos* que algú al mig de la classe aixeca la mà i diu que no t'entén. Els explico què és per mi poder expressar-me en aquesta llengua. I no només l'important que és per mi la preservació d'aquesta llengua sinó que la qualitat d'explicació és molt més alta. Jo penso en aquesta llengua, m'expresso millor, tinc una riquesa de vocabulari més gran. I jo no vull renunciar-hi. Al meu centre la situació és molt deplorable. Que jo em passi al castellà té un cost molt alt perquè estem en uns percentatges d'ús del català molt baixos i poca gent és conscient d'això. És una llàstima que a sobre contribuïm a fer baixar aquest pes. Als professors, doncs, els diria això i que aquests alumnes tenen accés a cursos de català... I poca cosa es pot fer més.

Albert Bastardas: El que els diria és que el primer que cal tenir clar és en quin context ens movem. I el context és que ens trobem en una cultura i un país on tothom està bilingüïtzat en castellà. Quan la gent sap més d'una llengua s'han de tenir clars els principis de distribució d'aquestes llengües. Tothom pot saber castellà, anglès i el que sigui. Però en un món on la gent és poliglota —sap diverses llengües—, si no s'estableixen uns principis clars d'ús d'espais reservats per a cada llengua al seu territori històric, evidentment tendirà al desús i a la seva inutilitat. A classe dic que en aquesta Universitat que volem que sigui catalana, si no podem fer-hi les classes en català, on les farem? Els dic "Us demanem una cosa en tot cas: la comprensió, la intercomprensió. Que entenguis el català. Anirem més a poc a poc, véns al despatx i em preguntes el que sigui... Però fes tu també l'esforç d'intentar avançar en la comprensió i així permetes funcionar en català". Jo no canvio mai. Jo no faig dues setmanes en català i dues en castellà... La classe es fa en català i ja està. Recordo que

una vegada hi havia una persona bastant agressiva i li vaig explicar d'aquesta manera. "Som una universitat oberta. Hi ve gent de tot arreu, aquí; som persones obertes. Però reclamem uns espais d'ús per a la llengua d'aquest país". Llavors em va dir: "Ya lo comprendo. Va contra mis intereses, pero ya lo comprendo". I ara som molt amics i parla català. Si al principi és clar, ells ja accepten que han de fer l'esforç de la comprensió. Parlar, poden parlar com vulguin i els exàmens els poden fer com vulguin. Hem d'aplicar com a mínim el principi de la Universitat a l'època republicana: sempre cadascú entenia la llengua de l'altre, i és això mateix el que permet aquesta coexistència i que el català pugui tenir el seu espai.

Com acostumen a reaccionar els estudiants autòctons? Sovint són els primers a proposar que es canviï de llengua.

C.C.: Jo faig la classe sempre en català però conec casos dels dos tipus. Estudiants que s'han aixecat i han demanat si us plau que la classe es fes en català i situacions en què algú ha dit "Com que hi ha aquests estudiants..." Aquest darrer cas es planteja en grups i aules petites. Se senten més companys que quan és una aula gran, que és quan sorgeixen més reivindicacions. Als grups grans poden haver-hi situacions més agressives. Al professorat i a l'alumnat els diria que en un mes la persona que no entén el català, sigui d'on sigui, pot arribar a comprendre'l. Els primers dies de classe, els tradueixes algunes paraules i al cap d'un mes notes que ja comencen a entendre'l. Els dius tranquil que no cal canviar la llengua que tenim programada. I per a ells és bona la riquesa de llengües. Sempre els serà útil, encara que només l'entenguin i no arribin a parlar mai el català. Jo, d'altra banda, no sóc catalana. A mi em va costar molt començar a fer classes en català. Després les feia totes en català. Preferiria fer l'esforç per l'estudiant que no pas tornar al castellà. A més, a Farmàcia a la *Guia de l'estudiant* s'indica la llengua en què s'imparteix la classe... Cosa que no passa a tot arreu.

E.S.: Jo no he tingut males experiències en el sentit de resistència per part



dels alumnes. Normalment accepten bastant el que diu el professor. Ho enfoc d'una manera força semblant a com s'ha dit. Els dic que ja m'agradaria a mi canviar però que, fins i tot, no és educat respecte als altres estudiants. Perquè, per una sola persona canviar de llengua... Hi ha una situació sociolingüística particular a Catalunya que ens demana fer un esforç de resistència al canvi perquè si no perdem la nostra llengua. Però també els faig la reflexió que a mi m'interessa que segueixin. "De moment, jo continuaré en català i crec que si entens el castellà són dues llengües tan properes que acabaràs entenent el català ràpidament. Sobretot si vius aquí". Els dic que, de moment, tot el que no entenguin m'ho preguntin i que un cop hagi passat un mes, si em diuen que no poden seguir, aleshores ens ho plantejarem. I mai, mai, mai, m'he trobat que al cap d'un mes em diguin "Ho sento molt, però ha de canviar de llengua". Potser ja no s'atreveixen...! Jo mateix, no espero que m'ho diguin, vaig parlant amb ells i els dic "Em segueixes?" Cadascú troba la seva manera d'adaptar-se a la situació.

M.V.: Jo penso que en una aula gran és molt difícil que algú alci la mà i digui alguna cosa. Però el que sí està havent-hi últimament són associacions d'alumnes que es queixen a través de la Comissió de Dinamització Lingüística del centre. Ens arriba per aquí. La queixa la sostenen en què a la *Guia de l'estudiant* de la Facultat apareix la llengua en què s'imparteix la classe i si allà diu que és en català i



D'esquerra a dreta: Maite Vilalta, Eduard Salvador, Albert Bastardas i Cristina Castellote.

després es passen al castellà, per a ells és un instrument. Comença a passar més sovint i es perd la por de demanar aquest ajut.

E.S.: L'únic que he notat és alumnes que quan s'acosta l'examen et diuen si els podré portar una versió castellana. Considero que ja que ha fet l'esforç de seguir el curs en català, no hi ha cap problema. Això és el màxim.

C.C.: Nosaltres sempre fem les mateixes versions. Cada vegada tenim més estudiants de districte compartit. Són exàmens tipus test... Però hi ha casos clínics que a vegades els han de llegir... Els donem temps il·limitat. Quan acaben l'examen anem al Departament i poden preguntar les qüestions, el sentit de les quals, de vegades és difícil d'interpretar.

Darrerament s'estan potenciant des de l'Estat les beques Sèneca d'intercanvi i mobilitat entre estudiants de diferents zones de l'Estat. Ingènuament podem pensar que es pretén que tots els estudiants estatals que ho desitgin puguin enriquir-se culturalment i conèixer la pluralitat i la riquesa de cultures de l'Estat espanyol. La idea és molt interessant però malauradament hi ha fets que ens fan pensar que no es busca precisament això. S'aconsegueix homogeneïtzar i a sobre disfressant-ho del contrari...

C.C.: L'Estat també hauria d'intervenir per informar de la situació. Aquí es

trobaran classes en català i molta gent que el parla. Potser no en són conscients.

A.B.: Vols dir que no, a hores d'ara?

M.V.: S'hauria d'aconseguir que la llengua no es convertís en un obstacle per a l'enriquiment personal que pot suposar conèixer gent d'altres indrets i que, per tant, com més informació tinguin ells de nosaltres, millor. Si això ens ha de fer tendir cap a l'homogeneïtzació...

A.B.: El que ha de quedar clar és que no s'ha de canviar d'idioma. Un cop tinguem clar això ja poden venir els que vulguin... No s'ha de plantejar el canvi d'idioma. S'han de plantejar les facilitats al màxim perquè no hi hagi problemes. Es fa classe en català perquè està programat així i només es demana intercomprensió. Això ha de quedar clar als professors i llavors no hi ha cap problema si vénen els Sèneca o qui sigui...

Heu observat diferències d'actitud respecte el català entre els estudiants Sèneca i els de fora de l'Estat?

E.S.: Gent de la resta d'Espanya que "s'atreveixi" a venir a Catalunya vol dir que accepta el que es trobi en qüestions d'aquest estil. De fet, es pensen que s'utilitza el català fins i tot més. Amb alumnes no ho he viscut, però professors de la resta d'Espanya et diuen "a Catalunya, com que us obliguen a fer les classes en català...". Jo els dic "Perdona, però al meu

Departament hi ha molta gent que porta molt de temps, i no s'ha llançat a fer les classes en català i continua fent les classes en castellà, sense cap mena de problema". Els Sèneca, quan vénen aquí és que estan oberts a veure què passa amb el català.

M.V.: Aquests alumnes que es posen en contacte amb la Comissió de Dinamització Lingüística van fer un estudi en què s'arribava a la conclusió que un alumne podia fer tota la carrera en castellà tranquil·lament. En canvi, a l'inrevés hi havia més dificultats.

A.B.: El que hauríem de fer també amb els programes Sèneca és presentar a les universitats originàries cursos de comprensió. No pas literatura o alta gramàtica, sinó una cosa pràctica. Aprofitant aquest mètode que hi ha ara d'intercomprensió entre les llengües romàniques i d'ensenyar les regles més productives, morfològiques, verbals per a la comprensió. Que en arribar aquí, als pocs dies puguin aprofundir ràpidament en la comprensió. Caldrien acords entre universitats espanyoles per facilitar això.

C.C.: Un estudiant que ve aquí sap que es parla català i no hi ha res més enriquidor per a uns i per als altres. No hi ha res més maco que veure algú que fa realment un esforç per parlar català. Tant de bo a la nostra època haguéssim pogut fer aquests intercanvis!

M.V.: Hem parlat d'Erasmus i de Sèneca, però la comunitat llatinoame-

ricana en el meu àmbit comença a ser molt gran, sobretot en el doctorat.

C.C.: Jo m'he trobat amb sud-americans i tinc avantatge: jo sóc sud-americana. Els dic que parlar-lo potser no el parlaran en el temps que estiguin aquí, però entendre'l...

M.V.: Alguns el parlen perfectament al cap de poc.

Com veuríeu que hi hagués línies lingüístiques diferents per solucionar els problemes? Que hi hagués un grup en català i un altre en castellà...

C.C.:A Farmàcia es va provar. Nosaltres tenim més grups en català que en castellà. Va haver-hi un moment que es va voler garantir que com a mínim hi hagués un grup en català. I va arribar un moment en què es va pensar que potser s'hauria de garantir aleshores un grup en castellà, perquè hi havia assignatures que totes es feien català. Amb les facilitats que se'ls dona i les possibilitats que tenen no veig justificat que es creïn dues línies lingüístiques.

E.S.: És interessant la manera com ha sortit. D'una situació natural que tothom s'expressa com creu convenient segons les seves facilitats en les diferents llengües. És el millor. La resta és artificial i mantenir situacions que potser són forçades. El català és molt proper al castellà: si es manté la possibilitat que la gent es pugui examinar en una altra llengua, no hi ha d'haver cap problema.

El Punt del dilluns 9 de febrer publicava que ha crescut moltíssim el nombre d'estudiants d'intercanvi que s'apunten als cursos de català i l'èxit cada cop més gran de les parelles d'intercanvi de conversa i tutories. A vegades un té la sensació que la predisposició d'aquests estudiants no és tan negativa com pensem i que és la nostra actitud envers la nostra llengua la que fa que no s'hi interessin encara més... Els catalans pensem que un estranger que no parla ni català ni castellà ens entendrà millor en castellà.

Això no té cap sentit...

M.V.: Això ja no només ens passa a nosaltres sinó que passa al carrer. Hi ha una tendència a canviar molt ràpid de llengua.

A.B.: La població catalana està acostumada a ser molt generosa. Pequem en humilitat en aquest sentit. Si tu saps XY i jo només sé X, la tendència és que parlem en la llengua que sabem els dos i això continua. Una cosa conjuntural ha esdevingut com una norma d'obligat compliment gairebé, no? Cal un canvi de mentalitat en aquest sentit. Cal tenir clara la distribució de funcions: com més llengües saps més has de saber perquè les has d'utilitzar. Jo postularia un model d'individus poliglots que sapiguem tots com més llengües millor... Però tenint clar que a Catalunya, i en altres llocs, la llengua pròpia ha de tenir unes funcions exclusives, un nucli dur d'usos assignats preferentment. I això no pas pel català sinó per la mateixa diversitat lingüística mundial. Si no, com es pot mantenir la diversitat lingüística mundial si cada societat no es reserva un nucli important de funcions? Això val també per a Holanda, Dinamarca o Suècia, ja que es tracta de cultures demogràficament semblants amb el mateix problema. Allà també passen a l'anglès totalment. Però, a part d'aquestes grans llengües cal reservar espais per a la pròpia de cada societat. El problema és quan dubta un professor. Si sap què ha de fer, que la llengua preferiblement vehicular a la Universitat ha de ser el català...

E.S.: La meua dona es polonesa i ara no s'hi troba tant perquè vesteix com nosaltres, però al principi, que es veia que no havia nascut aquí, tothom li parlava en castellà. Fins i tot la família que sabia que parlàvem en català, pel sol fet de ser estrangera li parlaven en castellà. És una tendència difícil de controlar perquè tenim la idea que la nostra llengua és molt local i que quan parles amb algú de fora d'aquest ambient has de canviar. Ara potser no, però fa uns anys anaves a les illes i deies que eres català i malgrat tot et parlaven en castellà perquè pensaven que la seva manera de parlar català és diferent. És molt local... Però crec que està canviant també. Comencem a ser-ne conscients. Tot i que és una llengua pròpia del nostre país té els mateixos drets que qualsevol altra llengua parlada en la seva comunitat. Per tant, hem de fer un esforç per mantenir-la tot i que l'altra persona sigui estrangera.

Hi ha diferències entre les classes convencionals i les de doctorat?

M.V.: En els doctorats es planteja diferent. S'utilitza molt menys el català.

E.S.: Els doctorats es poden fer en anglès també...

C.C.: La imatge de la tira còmica de l'anterior ENXARXA'T n'és un bon exemple... Ells han escollit un programa de doctorat i vénen a fer una cosa molt més específica, els grups són més reduïts... Pot resultar més convenient establir un període d'adaptació. No hi



ha una programació en català i en castellà.

E.S.: En l'ambient del doctorat hi ha molta mobilitat i hi ha la tendència d'agafar una llengua franca, l'anglès ara. Així com durant la carrera un va a un altre país per conèixer una nova cultura, al tercer cicle interessa més l'aspecte científic i no tant el cultural.

A.B.: S'ha de plantejar en quin marc es vol jugar: el llatinoamericà o l'europeu. Però potser sí que al programa hi hauria de constar l'idioma.

Si a les guies de l'estudiant dels diferents ensenyaments hi consents la llengua amb què s'impartirà la classe i això fos d'obligat compliment, s'evitarien molts problemes i s'evitarien algunes situacions tenses... Cal treballar en aquesta línia?

E.S.: Crec que és més una qüestió d'actitud personal. Hi ha gent que té tendència a fer una resistència passiva a canviar de llengua i gent que té una facilitat per canviar de llengua...

A.B.: A vegades ni se n'adonen!

E.S.: El que ha de fer la Universitat és afavorir el clima perquè la gent vegi que és més convenient utilitzar el català. De mica en mica crec que s'anirà aconseguint.

C.C.: Els estudiants sabeu com us examinaran. Doncs de la mateixa manera s'hauria de poder saber la llengua en què es farà la classe a cada grup.

Després podrà matricular-se o no però ha de saber les regles del joc.

A.B.: Hem de partir del principi que tothom entendreà el català i el castellà. Llavors que s'expressin com vulguin els estudiants.

E.S.: Oferim riquesa. Vénen i els oferim dues llengües al preu d'una.

M.V.: Al nostre centre l'Oficina de Relacions Internacionals no veia clar que es digués que algunes assignatures eren en català, però que no es preocupessin que també n'hi havia en castellà. Que no és preocupessin. Deien que no. Que això podia espantar la gent. Aquí vam rebre el suport del Vicerectorat que va escriure una carta en aquest sentit: que era un valor afegit. I evidentment val més anar informat i predisposat.

A.B.: És important que sàpiguen quin marc es trobaran.

A vegades s'ha parlat de premiar econòmicament els professors que fan les classes en català. Premiar pel que hauria de ser normal... Però podria ajudar... Com ho veieu?

E.S.: Jo no hi estic en contra... (rient).

A.B.: Aquest criteri economicista, atesa la situació sociolingüística del país podria ser titllat de discriminatori. Crec que no és el camí.

M.V.: Jo també sóc de la línia de no obligacions, sense imposicions.

E.S.: Caldria afavorir l'ús del català en tots els àmbits de la societat i aleshores ja seria automàtic utilitzar-lo a la Universitat.

C.C.: El premi i el càstig són per a animals. Aquell que no s'ha volgut adaptar a Catalunya, que no ha volgut ser adoptat pel país tot i fer anys que hi viu, no canviarà a força de premis... No em sembla una bona idea. En camps com ara Dret sempre es feia tot en castellà perquè la judicatura era tota en castellà. A mesura que el català va guanyant terreny en aquest àmbit això anirà canviant. És l'entorn qui ho ha de comportar i no pas incentius econòmics.

Com veieu el futur?

E.S.: Petites coses com aquesta que feu des d'ENXARXA'T permeten crear caliu per anar incorporant el català cada cop més. Ho trobo molt positiu.

A.B.: Cal crear una dinàmica de convenciment progressiu i donar temps al temps. Les transformacions que resten són aquelles que són graduals però que ja no van enrere. Més val convèncer que premiar o coaccionar. Posar facilitats, donar material... Fins i tot fer sessions per als que estan gairebé a punt però encara no es llancen. Cal dir-los: "Si en saps més del que et penses!" Coses així... Aquestes microdinàmiques fan més, a vegades, que les grans macromesures.

C.C.: Vosaltres sou joves i voldríeu que la cosa anés més ràpid però són coses que requereixen molt temps. He viscut la Universitat quinze anys, com a mínim. Aquests canvis hi són, però amb quatre o cinc anys que sou a la Universitat no es poden arribar a notar aquests canvis. A l'antiga Divisió II, a Dret, estic segura que en deu anys el català guanyarà molt de terreny.

A.B.: Hi haurà professors nous que hauran rebut tota la seva formació en català...

E.S.: Nosaltres, formalment, l'ortografia... tot ho hem fet en castellà. Després hem estat nosaltres que hem decidit fer l'esforç de passar-nos al català. Sempre al principi has tingut por de fer faltes a la pissarra... Tots vosaltres heu estudiat en català.

M.V.: I mentrestant aquestes micropolítiques són molt importants. La tasca del Servei de Llengua Catalana pel que fa a l'elaboració dels vocabularis... Són eines que van calant. Un professor que a mi m'havia fet classe en castellà ara ha publicat un manual en català... Són petits passos.

Marc Ortiz

Estudiant de Filologia Catalana

Anna Serdà

Estudiant de Farmàcia



Quatre catalans a Vilnius

Sí, exacte: durant uns quants dies, una altra vida. Un somni de quatre dies lluny de casa. Durant una temporada, una altra vida paral·lela a l'estudi: molta feina i hores invertides en una competició sobre dret comunitari... I, després de tantes setmanes d'esperar-ho, o de no voler que els dies passessin tan ràpid, et lleves un dilluns al matí, encara cansadíssim, i penses, i ara què faré? Ja no he de preparar "la Moot"! Què feia abans d'embolicar-me en aquest tema?

Però, sobretot, han estat molts mesos elaborant els escrits perquè ens seleccionessin per a la fase oral i moltes hores passades amb bons amics preparant els discursos, els arguments, traduint, refent, estudiant, repassant.

Tot va començar com una iniciativa entre amics que ja havien participat junts a l'SPECQUE (Simulació del Parlament Europeu Canadà-Quebec-Europa), el primer cop, el setembre de 2002 a Ottawa, i el darrer, el setembre passat a Cracòvia. En tornar i iniciar-se les classes, va començar una preparació intensiva, amb molta recerca i debats sobre el cas que se'ns plantejava al voltant d'una taula, en hores intempestives perquè ens anés bé a tots i acabant una matinada de dissabte de novembre imprimint els "escrits de part" que presentaríem a la selecció de l'European Law Moot Court Competition. És vital destacar, en aquest sentit, l'ajut dels amics Navarro, Dèlcia, Mayra i Quim, i de Laura Huici i Milagros Álvarez, professores del Departament de Dret i Economia Internacionals: GRÀCIES!!

El 15 de gener passat, ben d'hora, tots ens vam connectar a Internet per descobrir que... ens havien seleccionat! I que la feina de veritat començava: la preparació de la "fase oral" d'un judici davant el Tribunal de Justícia de les

Comunitats Europees. Hauríem de viatjar, el dijous 26 de febrer, cap a Vilnius, capital de Lituània. Nervis, tensions, llegir moltíssimes sentències, llegir i rellegir els escrits de part (les posicions que defensaríem contra altres "advocats" com nosaltres, davant d'experts en dret comunitari a manera de Tribunal!), rialles i pors...

Un cop a Vilnius, on vam trobar gent d'arreu del món, vam haver de defensar-nos el millor que vam poder davant d'incisius membres del Tribunal (*Lordships*), i vam viure una experiència única. Els organitzadors en diuen "*Meet and compete*", i és cert: equips que realment competien per arribar al següent esglauó de la competició: la final a Luxemburg, davant el Tribunal de veritat. Somriures a mitges, certa recança, últims assajos a mitja veu a les habitacions de l'hotel... Això sí: un cop acabada la competició, la tensió es rebaixa, els somriures es fan sincers i les nits s'allarguen compartint cerveses i experiències, mentre la neu, fora, no para de caure i deixa la bonica ciutat medieval i postsoviètica feta una preciosa postal.

La darrera nit, un cop proclamats els vencedors de la final regional, se'ns convida a un sopar a un restaurant elegant; no pots seure amb qui vulguis: agafes un número que correspon a una taula i coneixes encara

nova gent, jutges i organitzadors inclosos. Després de les postres, "festival de la cançó" per nacionalitats, no per delegacions. I, mentre sortim del restaurant s'organitza una espontània batalla de boles de neu: no deixem de riure en veure el jutge que ens havia fet la vida impossible emocionat perseguint els pobres estudiants... I fem cap a la "*sauna party*", tradició dels països del fred. Sala amb música i beguda, vestuaris, piscina d'aigua freda i sauna. Uns s'hi animen, d'altres es queden a la sala de ball, una mica estrany, per al grup català, això d'estar a la sauna amb una cervesa després de sopar i amb uns quants dels temuts jutges en banyador al costat.

I després, la festa segueix a una de les discoteques de la ciutat. El diumenge, esmorzar i comiats: tornem a casa, emportant-nos molt bons records de lituans, portuguesos, alemanys, anglesos, americans i irlandesos. També havent fet nous amics, havent-nos fet més amics entre nosaltres i amb el repte que més estudiants de la Universitat vulguin formar una delegació per a properes edicions!

**Toni Cardesa, Teresa Plana,
Ferran Rodríguez
i Isabel Yglesias**
Estudiants de Dret



Trepitjant la zona

Sants, el barri associatiu

Avui dia Sants és el barri amb més entitats de tipus associatiu de Barcelona, i amb un fort aire identitari i hospitalari que caracteritza la seva gent. Aquesta tradició ve de lluny, quan al segle XVIII allotjava els viatgers que no arribaven a entrar a la ciutat quan la muralla de Barcelona tancava les portes. La vila va canviar radicalment amb motiu de la Revolució industrial, a finals del segle XIX i començament del XX, quan en el seu terme s'hi instal·laren les fàbriques fabrils de gran importància, El Vapor Vell i l'Espanya Industrial, i també a conseqüència de la construcció de l'estació del tren que cobria la línia Barcelona-Martorell.

L'any 1897 la vila de Sants va ser incorporada a la ciutat de Barcelona, però això no va comportar que perdés la personalitat i la identitat pròpies que ja s'havien arrelat fortament, ans al contrari, va ser llavors quan Sants adquirí una gran força i tradició associativa en el camp cultural, esportiu i polític. Així neix, la Volta Ciclista a Catalunya dins la Unió Esportiva de Sants, l'Ateneu Enciclopèdic Sempre Avant, l'Orfeó, el Centre Catòlic, la Unió Excursionista de Catalunya i altres moltes entitats, així com nombroses cooperatives. Es va consolidar, doncs, com un barri amb empena, amb idees i amb una gran visió de futur.

Ja entrat el segle XXI, Sants continua en aquesta dinàmica i manté viu el seu entramat veïnal de barri tradicional, és així com ara hi trobem l'Assemblea de Barri de Sants, un espai de confluència dels moviments socials del barri. Aplega persones vinculades a grups, col·lectius i associacions i també les que no estan organitzades. L'Assemblea pretén funcionar com una eina per transformar la

realitat més immediata, i també per difondre activitats i per a la participació dels veïns i veïnes del barri. S'hi organitzen xerrades, campanyes i activitats al voltant de la recerca i reflexió de models alternatius de societat i sobre temàtiques de la vida quotidiana en general i del barri en concret.

Ara bé, si voleu endinsar-vos pels carrers estrets i sinuosos del barri i descobrir què amaguen... endavant! És així com trobareu petits espais de confluència d'idees i pensament crític. Com el centre que guaitarem al carrer Premià, número 20, l'Associació Cultural Arran. És un local on es combinen diferents projectes: un bar, una llibreria-distribuidora, un centre de documentació, un taller de serigrafia i infraestructura per a col·lectius de lluita social. Així mateix, també s'hi fan activitats de tipus cultural i social, des de xerrades i presentacions de llibres fins a exposicions i projeccions de vídeos. És un punt de trobada d'idees i de gent amb empena amb una visió crítica de la societat que ens envolta.

Seguint aquest mateix carrer arribem al Casal Independentista de Sants "Jaume Compte" (c/ Premià, 31) que va néixer l'any 1990 amb l'objectiu de crear un espai polític per a l'independentisme d'esquerres a la vila de Sants que disposés d'una infraestructura pròpia per poder donar solucions als problemes més directes del nostre entorn, com ara lluitar per la situació del català, contra l'opressió i la repressió que pateix el nostre poble i qüestionar-se el model de ciutat des d'un enfocament local.

Passejant per Hostafrancs, tot endinsant-nos per aquests carrerons tortuosos i serpentejants, arribem al carrer Miquel Bleach, número 15, on s'ubica



el Centre Social Autogestionat-Hamsa, una antiga fàbrica okupada des de març de 1996. Hamsa és un espai on es fa difusió de les realitats silenciades mitjançant la contrainformació, les xerrades, les jornades alhora que es pot gaudir de cinema, teatre, circ, música, etc. En aquests moments, però, l'Hamsa es troba en l'inici d'un procés judicial de desallotjament encara que es resisteix a desaparèixer i segueix sent un focus de resistència a les transformacions del barri afectat per un PERI inclòs dins el Pla General Metropolità.

Si continuéssim endavant, arribaríem a descobrir les 227 entitats que té el barri de Sants. Però una altra opció força interessant és fullejar la premsa local, com és el cas del periòdic de comunicació popular de Sants i barris veïns, *la Burxa*. Es tracta d'una revista mensual de distribució gratuïta que dona veu a l'entramat social del barri des d'una opinió crítica enfront el pensament únic.

Només resta dir-vos que us endinseu pel barri de Sants i us embriagueu de la seva activitat social amb aquest perfum crític i l'esperança de trobar models alternatius per a aquesta societat, que per damunt de tot és millorable. Endavant i gaudiu d'aquesta experiència!

Vanessa Bretxa i Riera
Estudiant de Sociologia

Zona d'art

Dalí,
lletra surreal

En aquest any de commemoració mediàtica del centenari del naixement de Salvador Dalí, assistim a una recuperació de l'interès per l'artista que, de ben segur, acabarà per establir nous tòpics al voltant de la seva figura. En l'imaginari popular encara és viu el record d'un Dalí ja vell i les seves excentricitats de megalòman però, ara, aprenem a veure-hi dessota la impenitent voluntat de bastir un personatge i un habilíssim ús dels mitjans de comunicació a tal efecte. De les sorprenents *boutades* de l'artista se'n podrà dir qualsevol cosa, menys que eren espontànies. Dalí sempre sabia on es trobaven el micròfon, la càmera televisiva o l'objectiu fotogràfic, i en la superlativa atenció que concedí a aquests dispositius hi hem de reconèixer, si més no, un eficaç instint i un sentit quasi bé profètic del seu temps.

L'exposició "Dalí. Cultura de masses", al Caixa Fòrum, ens presenta l'artista fascinat pels nous mitjans de comunicació i reproducció tècnica: en aquests hi descobreix la plataforma ideal per publicitar-se i adquirir notorietat però també una matèria prima amb què experimentar i produir noves expressions del seu art. Els tempteigs de Dalí en els camps del cinema, de la fotografia i el disseny, seran llocs comuns després d'aquest centenari. Però aquí volem endinsar-nos en un altre terreny que en aquesta commemoració també s'està adobant: el de la ploma de Dalí, el del seu art com a literat.

Un cop, quan se li demanava per quina obra volia ser recordat, Salvador Dalí

va afirmar: "Per la meua obra escrita. Crec que sóc molt millor pintor que escriptor. Fins i tot podria afirmar que la meua obra com a pintor és mediocre si la comparem amb la dels grans mestres. Desitjo i crec que seré recordat per la meua literatura. No tant pel meu estil com per les descripcions, associacions i teories que plantejo". Declaracions similars les féu en moltes altres ocasions i, certament, Dalí va ser un home que escrigué força i de manera notable. Per això, un dels fets més remarcables d'aquest memorial és l'aparició dels dos primers volums de la seva obra literària completa, acuradament editats, en català.

Aquests dos primers volums contenen els textos autobiogràfics de l'artista, entre els quals s'hi compten els diaris primerencs i la delirant *Vida Secreta*, una extensa i singular obra de memòries que Dalí va començar a escriure el 1940, punt d'inflexió en la vida del segle i en la seva pròpia vida personal. En aquells moments, Dalí encetava la seva etapa a Nova York i en aquesta sobtada tasca memorial hi podem advertir, entre d'altres motivacions, la voluntat de reformular-se a si mateix com un personatge apte per al nou públic americà.

La lectura dels textos fa palesa la violenta força descriptiva i l'exuberant riquesa lèxica de l'autor i, pel sol fet del seu mèrit literari, l'escriptura daliniana mereix ser considerada amb atenció. Però hi trobem un valor afegit: en Dalí, s'estableix una relació dialèctica tan íntima entre literatura i pintura que no es pot arribar a copsar plena-



ment l'univers pictòric de l'artista sinó és a través de les ulleres dels seus escrits. Després d'haver llegit Dalí, s'aprèn a *deglutir* els seus quadres i a extreure'n una esfera d'experiència abans insospitada. La lletra de Dalí és, per tant, un instrument preciós que ens obre nous horitzons amb la contemplació de les seves teles.

La relació amb la pintura, si bé ja s'adverteix en els textos autobiogràfics, esdevé central en el seguit d'assajos en què Dalí va preocupar-se explícitament de reflectir la seva concepció estètica. L'artista fou un home inquiet que seguí de prop i prengué partit en moltes de les controvèrsies i debats culturals de l'època. Al llarg de la seva vida produí nombrosos manifestos i articles al voltant de l'art, molts dels quals ara apareixen reunits en el volum *¿Por qué se ataca la Gioconda?* Sota aquest títol es recullen, traduïts al castellà, un

total de 84 escrits que cobreixen tot l'arc de la vida artística de Dalí, des del *Sant Sebastià*, deliciós treball de 1927 que funda la seva poètica, fins al *Tractat de les garlandes i els nius*, de 1978.

En el *Sant Sebastià* inaugural ja se suggereixen les principals directrius que, en endavant, guiaran la ploma i el pinzell de Dalí. El pintor anuncia una crítica aposta per la *Santa Objectivitat*, proclama estètica d'alt risc que en posteriors assaigs anirà desplegant. Dalí reivindica una mirada que copsi els objectes de mode absolut, amb tot el seu detall. Això es tradueix, pel que fa a la pintura, en una voluntat d'execució hiperminuciosa que esborri el seu propi rastre, com ocorre amb la fotografia. Aquesta era una qüestió rellevant en les discussions de l'època i aquí, com en tantes altres ocasions, Dalí va utilitzar la avantguarda per anar en contra de la mateixa avantguarda. Si per a André Breton la fotografia donava el cop de gràcia al realisme i obligava a la pintura a refugiar-se en l'expressió visual de la percepció interna, Dalí entenia que, efectivament, a la pintura li calia representar el món interior... però que tal representació s'havia d'escometre amb un realisme fotogràfic. Dalí anà encara més enllà en assumir que la pintura pot ser més realista que la fotografia, atès que aconseguís allò que aquesta darrera no pot: fer aparèixer els objec-

tes, es trobin on es trobin, en la plenitud de la seva forma i perfectament enfocats. Aquesta furibunda defensa de l'objectivitat la trobem simbolitzada en la lupa de Sant Sebastià, un objecte surreal dalinià que consisteix en una lent que és còncava, plana i convexa al mateix temps. La lent té, per tant, la capacitat d'escutar com un microscopi l'objecte en el seu més ínfim detall i, al mateix temps, de fer proper allò que en la perspectiva natural és llunyà.

Tanmateix —alerta Dalí— la lupa de Sant Sebastià té una altra cara, la *putrefacció*. L'estètica daliniana és ambivalent i circula sempre entre dos pols: el de les coses dures i lluent, el món diürn, maquinista i industrial, i el de coses toves, llefiscoses, en descomposició, el pol de la nit i les emocions. Àmbits que s'entrecreuen prodigiosament en la pintura de Dalí i també en el seu imaginari literari. La mateixa lent de Sant Sebastià és un bon exemple d'aquest encreuament, en ser polida per una banda però per l'altra podrida.

En recórrer *¿Por qué se ataca la Gioconda?* l'autor ens va desgranant tots els temes, mètodes i motivacions del seu quefer pictòric: la irracionalitat concreta, el mètode paranoicocrític, l'*extramince*... Ens presenta, també, la seva galeria d'ídols en el món de les arts, present i passat, esbossant un mapa ideal de com aquest món hauria

de ser, quins límits s'hauria d'imposar i quins hauria de franquejar. Però hi trobem, a més, un seguit de peces no assagístiques que no corresponen a manifestos o disquisicions sobre estètica i art. Són poesies, somieigs i relats de pura ficció literària i és aquí on, finalment, s'acaba fent més palesa i xocant la relació que en Dalí té amb la pintura i el seu quefer com a literat.

Dalí, quan es lliura a la pura creació literària, escriu tal com pinta. No només els temes de la seva pintura són els mateixos que els de les seves lletres, sinó que són també idèntics els objectius i les maneres de fer. Així, per exemple, de la mateixa manera que l'autor se serveix del mètode paranoicocrític en la pintura fent aparèixer objectes multiformes que n'evocuen d'altres de diferents, omple els seus relats amb desconcertants enumeracions on s'associen paranoicament les imatges més diverses. Tal com Dalí traça amb el pinzell l'objecte surreal, el descriu amb la ploma, servint-se d'una desbordant torrentera de termes visuals que aconseguen dreçar-lo en l'imaginari del lector com si l'estigués veient retratat i en tot el seu detall.

Llegint Dalí, els objectes del seu univers se'ns disposen en el cap tal com si els contempléssim en un dels seus quadres. Com sosté l'estudiosa María J. Vera, Dalí practicà una literatura pictòrica i una pintura literària i, així, acudint a la seva lletra surreal se'ns farà evident que fou una mateixa actitud la que animà totes les esferes el seu art. Dalí, Dalí, Dalí...artista genial!

Albert Solé

Estudiant de Filosofia



Per llegir Salvador Dalí:

Obra completa. Textos Autobiogràfics I, vol. 1, Barcelona: Edicions Destino/Fundació Gala-Salvador Dalí, 2003. [Edició i pròleg de Fèlix Fanés.] (1.261 pàgines. 30 euros)

¿Por qué se ataca la Gioconda? Madrid: Editorial Siruela, 2003. (305 pàgines. 45 euros)

Zona d'art

Per Sant Jordi: llibres, roses i ex-libris

Amb motiu de la festivitat de Sant Jordi, s'escau referir-nos al patró de Catalunya per diferents raons. D'una banda, perquè la veneració al sant de Capadòcia té arrels mil·lenàries i, de l'altra, perquè, al nostre país, la festa de Sant Jordi té connotacions clarament lligades a la cultura i als llibres que en són els seus dipositaris. Enfilem, doncs, aquestes línies perquè volem presentar-vos els ex-libris de tema jordià que, talment petites joies gràfiques, estan units als llibres com a causa i efecte i són ben representatius dins el panorama del col·leccionisme d'ex-libris contemporani.

Entre la història, el mite i la llegenda, Sant Jordi és patró de Catalunya des que, l'any 1456, les Corts Catalanes i la Generalitat declararessin el dia de Sant Jordi com a festa a tot el Principat. Tanmateix, de la veneració al sant a Catalunya es té constància des que en el s. XI l'abat Oliva, una de les figures emblemàtiques de la història del nostre país que fou abat de Ripoll, Cuixà i Montserrat i bisbe de Vic, consagrés, l'any 1032, un altar en nom de Sant Jordi en el monestir de Santa Maria de Ripoll, just quan Catalunya naixia com a nació. Amb anterioritat, la Confederació catalanoaragonesa ja havia proclamat Sant Jordi com a patró: Aragó ho havia fet el 1096; València, el 1343 i Mallorca el 1407. El nostre país, però, no és l'únic país que adoptà aquest patronatge ja que molts d'altres com ara Anglaterra, Àustria, Grècia, Lituània, Portugal, Suècia, Geòrgia, Rússia i Armènia també el tenen per patró.

La pregunta, doncs, és clara: què fa que Sant Jordi hagi esdevingut patró de tants pobles i nacions? La resposta també ho és: perquè Jordi, soldat de la milícia romana, morí decapitat per mantenir-se fidel a la seva fe cristiana, després que Diocleciana proclamés l'edicte que obligava donar culte a Apol·lo. D'aleshores ençà, des d'Orient fins a Occident, moltes nacions s'han posat sota l'advocació de Sant Jordi perquè és un referent simbòlic de la defensa d'ideals i, segons la llegenda cavalleresca medieval, un ardit lluitador a favor del Bé i, alhora, emblema de la identitat col·lectiva de molts pobles. És per això que la seva iconografia ha estat tan prodigada en l'art i el nom de Jordi tan emprat en la toponímia de tants pobles i com a onomàstic personal.



Situats en aquesta perspectiva, els ex-libris —aquestes marques de propietat que s'adhereixen a les guardes d'un llibre per indicar-ne la pertinença— no han estat una excepció. És per aquesta raó que durant gairebé tot el s. XX i gràcies a l'impuls del col·leccionisme de les marques de biblioteca, els artistes gràfics de tot Europa han creat una munió d'ex-libris de tema jordià, realitzats amb tota classe de tècniques del gravat tradicional.

Així, la figura del mític heroi apareix abundantament representada sobretot pel profund simbolisme que guarda i per altres motivacions circumstancials com poden ser l'escaiença de dir-se Jordi el titular personal de l'ex-libris o de les institucions que porten el mateix nom. Sovint, tanmateix, l'elecció d'un ex-libris de tema jordià, en les nostres latituds ha respost més aviat al fet de ser un símbol clar de patriotisme, sobretot en el context dels ex-libris catalans de traspàs del s. XIX al XX, durant el modernisme i el noucentisme que prosseguí, apareguts a l'empena de l'esperit de la Renaixença.

Catalunya ha deixat mostres d'ex-libris jordians de vàlua considerable. Esmentem el nom dels pioners de l'ex-librisme català modern: Alexandre de Riquer, Josep Triadó i Joaquim Renart, i dels seus coetanis Santiago Rosal, Víctor Oliva, Joaquim Diéguez, Josep Galiay, Adolf Ruiz, Joan Vila, Robert Sabaté, Maria Figuerola, Fidel Aguil·lar, Antoni Bulbena i Mezquita Almer. De mitjan s. XX, els noms de Ramon Borrell, Lluís Enríquez de Navarra, M. Josepa Colom, Josep M. de Riquer, Ignasi Vidal, Antoni Gelabert, Joan

Estiarte i Raimon Rossell, entre d'altres. Més contemporanis, els noms de Teresa Costa, Jaume Carbonell, Oriol M. Diví, Santiago Estrany, Ramon Ferran, Marc Nadal, Josep Nuet o L. de Pont.

També són nombrosos els artistes europeus que han recorregut a la rica iconografia jordiana, gairebé sempre amb la representació del sant a cavall en lluita contra el drac, amb tota mena de tècniques tradicionals del gravat com són la xilografia, la calcografia, la litografia i la serigrafia i, alhora, amb tota mena de recursos gràfics i retòrics. A títol d'exemple, citem els noms d'alguns dels més importants. D'Alemanya, G. Burkard, W. Geiger, E. Greissier, A. Kunst, H. Ott i H. Volkert. D'Anglaterra, S. Gooden i H. Helson. De Bèlgica, L. Goovaerts, A. Vermeyleen i A. Vlaanderen. De Bulgària, Pencho Koulekov. De Dinamarca, S. Brasch i G. Hentze. D'Holanda, N. Bulder i Y. de Vries. D'Hongria, F. Antal, A. D. Nagy i Z. Ven. D'Itàlia, B. Disertori, C. Fosi, A. Grimaldi, B. Da Osimo i G. L. Uboldi. De Lituània, A. Kamieliuaskas. De Polònia, Z. Dolatovski, W. Jakubovski i S. Lipinski. De Portugal, A. G. Severino Godinho. De Romania, D. Duinea. De



Rússia, A. Kalashnikov, S. Kirnitskiy, W. Kusnetzov, Y. Lukjanov i V. Sergeiev. De Suïssa, A. Soder. De Txecoslovàquia, C. Bouda, L. Bucek, F. Dusan, J. Holman i S. Kulhanek. D'Ucraïna, D. Bekker.

L'any 1998, l'amor als llibres i l'interès pel tema exlibrístic Jordi portà a la Comunitat Montana Ingauna de la ciutat italiana d'Albenga a organitzar la I Biennal Internacional de temàtica exlibrística sobre Sant Jordi, en què hi participaren 365 artistes de 31 països, amb 584 obres. Se'n féu una exposició i s'edità un catàleg que ha esdevingut una altra important font de documentació per a l'estudi de la iconografia exlibrística jordiana contemporània.

Raons d'espai i de temps impedeixen aprofundir el tema dels ex-libris en

qüestió realitzats per tots aquests artistes, però cadascun d'ells, amb la peculiaritat del seu estil personal i propi, ha fornit una galeria exlibrística jordiana que mereix tota la nostra atenció i que pot ser consultada en les principals col·leccions existents en les nostres biblioteques catalanes.

L'objectiu d'aquestes línies ha estat només de reclamar la importància d'un tema estretament lligat a la nostra cultura —els ex-libris, gràfica personalitzada de petit format— amb un rerefons ben original perquè gairebé sempre sintetitza, de manera rica i plural, les grans aspiracions de les persones i dels pobles a esdevenir un retrat psicològic dels seus posseïdors. Com és sabut, en l'actualitat el 23 d'abril se celebra la diada mundial del llibre proclamada per la Unesco a proposta de Catalunya. És escaient que aquestes petites obres d'art que són els ex-libris acompanyin els llibres, perquè és bo, exemplar i desitjable que l'art i la cultura sempre avancin juntes.

Francesc Orenes

Professor del Departament de Pintura de Belles Arts de la UB

Zona musical

'Advertències i advertiments'

(Disc recopilatori de *hip hop* i músiques d'aquí i d'ara)

El *hip-hop* és un estil de música que des de fa pocs anys ha anat guanyant terreny, i cada cop és més comú i freqüent en el nostre entorn. És clar doncs, que de mica en mica van consolidant-se noves propostes en el nostre país que utilitzen el *hip-hop* com a eina de creació i expressió. És per això que Propaganda pel fet, la passada tardor, va posar al nostre abast un recopilatori que contenia bàsicament *hip-hop* cantat en català. Les bandes que podem escoltar a *Advertències i advertiments* són: *La pupil·la*, *Pirat's sound sistema*, *Saiaia*, *Lama-nasa*, *Gato-el-qiman*, *Digital venedetta*, *Tret de gràcia*, *Dring dublé*, *Megnetopore* i *Labatzuca*.



Tots aquests grups, a través d'unes lletres ben treballades i meditades, ens acosten a una realitat social molt propera llançant advertiments clars, directes i sense pèls a la llengua.

Dins el ventall de cançons escollides —en total 12— també hi ha lloc per a propostes que fusionen el *hip-hop* amb elements electrònics, d'altres que ens faran ballar a ritmes jamaicans i fins i tot temes que incorporen instruments de l'escenari folk.

Tot plegat un recopilatori que pretén ser una primera mostra de projectes embrionaris que es van teixint dia a dia a casa nostra, alhora que ens adverteix que aquest CD l'únic que fa, és acabar d'obrir les portes a una transformació musical que està donant bons fruits.

Anna Serdà
Estudiant de Farmàcia

Músics del Pont 'Societat súper limitada'

Produccions del Pont

Nascuts l'any 1998, els Músics del Pont van començar a tocar acompanyant entremesos de les cercaviles de balls populars de la festa major. Això ho continuen fent però el grup ha evolucionat notablement en tots els aspectes. Ja no assagen sota un pont com als seus inicis i han ampliat la formació quasi sense voler-ho: al sac de gemecs, al flabiol i al tamborí inicials hi han afegit la tarota, el trombó, la pandereta, les castanyoles, la guitarra, el violí i darrerament, el baix elèctric. La veu també hi comença a prendre un paper important. Ràpidament van ser sol·licitats per actuar en actes tradicionals de protocol i cerimònia; per adaptar-se a les necessitats van haver d'incorporar nous instruments i provar noves sonoritats fins a convertir-se segurament en el primer grup de folk íntegrament vilanoví.

El disc *Societat súper limitada*, la seva targeta de presentació, és un recull de temes tradicionals que vol abraçar la totalitat dels Països Catalans i que també està obert a cançons tradicionals brasileres i angleses. Però escoltant el disc ens quedem només amb una part del que fa el grup: depenent de l'ocasió poden interpretar música antiga, amb diferents adaptacions de temes del Renaixement i el Barroc com ara *Escolta'm estimada* i *Over the hills and far away* però també poden oferir-nos temes festius i molt ballables que s'aproximen al nou folk de grups com ara La Carrau. Tot i que els Músics del Pont, a diferència d'aquests, mai no deixen de ser un grup de folk pur.

Miquel Fraire i Gerard Pla són els membres fundadors de la banda i també han assessorat musicalment i acompanyat el Grup de Dansa de Vilanova. Per ser una societat súper limitada, Déu n'hi do la seva obiquïtat. No és estrany trobar-se'ls a qualsevol festa major acompanyant un ball de pastorets però tampoc no ens estranya sentir-los al pati de l'edifici històric de la UB amenitzant-nos l'hora de dinar.

Els Músics del Pont demostren que la música folk està ben viva, que es pot fer popular i atractiva sense allunyar-se gaire dels orígens i de l'essència del folk i sobretot confirma que el folk és un testimoni de la globalització ben entesa perquè mostra les arrels amb els seus punts en comú i les seves divergències. És bo no oblidar-ho.

Marc Ortiz

Estudiant de Filologia Catalana

'Guía universal de la música clásica'

Josep Pascual i Triay

Ma non troppo.

440 pàgines

Des de la seva creació, a l'alba de l'any 2000, la branca de música del segell Ma non troppo, filial d'Ediciones Robinbook, ha publicat nombroses obres i llibres de caràcter pedagògic, enciclopèdic o il·lustrativament lúdic. D'entre aquestes, i pel que fa a les més recents, destaca la que el prolífer crític i també compositor Josep Pascual i Triay (Barcelona, 1964) ha publicat aquest mes de març. Pascual, tot i no ser gaire conegut per la gran majoria del públic melòman i ser una de les figures puntals i més versàtils en el món de la crítica musical de l'actualitat, publica un gran nombre de crítiques discogràfiques i anàlisis d'obres en revistes especialitzades com ara *Cd Compact*, *La Porta Clàssica*, *Scherzo* i *Amadeus*. A més, ha participat en diverses obres enciclopèdiques i és autor de llibres didàctics i de divulgació musical.

Eminent coneixedor d'estructures, formes, continguts musicals i extramusicals de les obres, de l'evolució i la trajectòria dels compositors, dels registres i plantejaments en les directrius de les lectures interpretatives, gràcies a la seva enorme capacitat de percepció, és un personatge amb un criteri i una capacitat analítica amples, suggeridores i profundament versàtils. Capaç de fluctuar dels elements menys transcendents als més essencials emprant un llenguatge concís i cautelosament tècnic, la seva faceta com a crític posseeix una gran instrucció i accessibilitat, fets que li confereixen una innegable fiabilitat com a melòman que abasta tots els nivells. I totes aquestes qualitats queden plasmades en aquesta *Guía Universal de la Música Clásica*, una obra que amb aquest comercial títol, l'editorial ha pretès que s'erigeixi com a referent paral·lel en el terreny simfònic de la modèlica *Guía Universal de la Ópera*, a càrrec de Roger Alier —autor precisament del pròleg al llibre de Pascual.

Emperò, tot i la seva utilitat i eficàcia pel que fa a la biografia, la percepció i la valoració dels compositors, les anàlisis de forma, els continguts i les experiències de les obres; o al ventall de compositors redimits de l'oblit, primordials, secundaris, contemporanis i compositores; o a la petita discografia complementària, el format i la selecció són massa breus. Les qualitats de Pascual ofereixen molt més en un format doble o fins i tot tripartit, pel qual l'editorial hauria d'haver apostat. És amb tot, en un estil directe i distant de la mera recopilació d'autors i obres de caràcter estàndard, una fervent recomanació per a molts estudiants, melòmans i persones que vulguin apropar-se a l'immens i fascinant món de la música dels darrers quatre segles a Occident.

Albert Ferrer i Flamarich

Estudiant d'Història de l'Art



La presència del català en les noves tecnologies

En les últimes dècades, la innovació tecnològica s'ha obert pas entre les barreres d'accés al coneixement, al mateix temps que el sector informàtic ha revolucionat la societat de la informació. Aquest fet reflecteix com el programari informàtic s'ha convertit en un element bàsic del sistema econòmic i financer.

No obstant això, en el moment d'anallitzar la situació en l'àrea geogràfica catalana, on la llengua és un símbol d'identitat pròpia dels ciutadans i ciutadanes catalans, se'ns planteja una qüestió, la societat catalana és realment productora d'informació o és només consumidora? Dia a dia, ens trobem com l'ús de la llengua catalana



en les noves tecnologies és generalment minoritari i com els usuaris ens veiem limitats a l'hora de trobar aplicacions que preservin la identitat cultural i lingüística del poble català.

És un fet evident que el principal obstacle que troba actualment el programari en català, és el programari propietari (de llicència propietària), i més concretament, Microsoft, en què les versions catalanes del sistema operatiu Windows s'han aconseguit mitjançant subvencions milionàries per part de l'Administració catalana, una inversió que no ha solucionat el problema, ja que, en qüestió de poc temps, ens apareixia una nova versió del *software*.

Atès que el programari propietari presenta diverses dificultats a l'hora de garantir eines personalitzades i accessibles per als usuaris catalans, i també contribueix a la limitació de la indústria catalana pel que fa a programaris (en l'actualitat gairebé, inexistent), hauríem de reflexionar sobre l'oportunitat que suposaria per a Catalunya i per als seus ciutadans la liberalització del sector informàtic, que a més de garantir una millora en molts aspectes de la societat catalana, ens confirmaria la privacitat de dades de les entitats usuàries.

És per aquest motiu, que en aquest nou número d'ENXARXA'T, no hem

volgut deixar escapar l'oportunitat d'esmentar com en les darreres compareixences el conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), Carles Solà, ens ha anunciat que una de les línies d'actuació prioritàries del Departament en l'actual legislatura té com a objectiu que tota l'Administració catalana adopti progressivament el programari lliure. Això significa que s'establiria el Linux com a principal candidat per suplir els actuals sistemes propietaris.

Les motivacions essencials que han portat el titular del Departament a confirmar aquesta decisió es vinculen, d'una banda, amb la voluntat de garantir una major seguretat pel que fa a les dades privades dels ciutadans i ciutadanes. De l'altra, la gratuïtat de les llicències del sistema informàtic, ens permetria gaudir de programes amb les mateixes funcions del Windows, però amb un cost molt més baix, i amb la possibilitat d'accedir al codi font del programa, cosa que permetria a qualsevol empresa o professional, modificar, millorar o adequar el programa amb les necessitats requerides, alhora que es fomentaria la indústria de programari catalana.

En aquesta línia de treball, el Govern català, properament durà a terme un estudi sobre els costos que suposaria efectuar la migració al programari lliure en l'Administració catalana.

El passat 4 de febrer el secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat, Oriol

Enllaços:

Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació

www10.gencat.net/dursi

Campanya de Softcatalà per a l'ús del programari lliure en l'Administració pública

www.softcatala.org/admpub

Informació d'actualitat de puntbarra.com

www.puntbarra.com

Cat-linux.com

www.cat-linux.com

Openoffice.org

www.openoffice.org

No us ho deixeu perdre! Barrufets, festes i eines!

A continuació, per a tots els amants de la xarxa, us volem recomanar amb especial interès, tres pàgines web en què tan bon punt us hi endinseu, us garantim que us despertaran una gran expectació i simpatia. Es tracta de la pàgina web d'eines www.eines.info on podreu trobar i gaudir de tota mena de recursos, la pàgina web catalana dels barrufets www.geocities.com/barrufetsweb per als més amants d'aquesta singular comunitat, i finalment la web de festes www.festes.org on trobareu tota mena d'informacions sobre tradicions i curiositats de la cultura catalana.

Ferran, va assistir a la presentació de la versió catalana del paquet d'ofimàtica OpenOffice.org de Softcatalà i Sun Microsystems, que en l'actualitat es consolida com el principal competidor de l'Office propietat de Microsoft, i amb el qual l'usuari podrà gaudir de la llibertat de poder-lo baixar gratuïtament des de Softcatalà (<http://www.softcatala.org/prog126.htm>), a més de poder intercanviar fitxers amb aquells usuaris que encara treballen amb l'Office.

L'OpenOffice.org està integrat per un processador de textos, un gestor de fulls de càlcul, un programa de gràfics vectorials i d'aplicacions d'edició



d'HTML a més d'un corrector ortogràfic en català, espanyol, francès i anglès.

I finalment, per acabar, aprofitem l'ocasió per convidar tots els lectors i lectores a fer una petita reflexió sobre el monopoli de Microsoft, i de com altres alternatives s'obren pas dia a dia, oferint-nos una oportunitat per tal d'acomplir les aspiracions de la indústria catalana i de defensar els drets lingüístics i culturals del poble català.

Mireia Bargalló
Estudiant de Física

Pica-pica

Una trobada amb l'Àvia Remei

Remei Ribas Aguilera, més coneguda com l'Àvia Remei, ens va oferir amb tendresa i entusiasme, tot un matí ple de secrets, màgia i anècdotes, fent-nos despertar la curiositat i admiració envers aquesta magnífica cuinera. I amb caliu brindat en tot moment, va saber endinsar-nos en el món de la cuina i fer que ens sentíssim com si fóssim a casa nostra.

La seva passió per la cuina l'ha portat a seguir una trajectòria que es va iniciar quan un dia, en donar a tastar el seu melós menjar a uns coneguts, li oferiren col·laborar en un programa radiofònic d'una emissora local. A partir d'aquell moment, Remei Ribas es va convertir en la famosa i entranyable Àvia Remei, i va col·laborar en múltiples programes de televisió i ràdio, al mateix temps que donava a conèixer les seves receptes més secretes a través dels llibres que ha anat publicant: *Plats i secrets de l'Àvia Remei*, traduït al castellà, *La cuina de l'Àvia Remei* i l'última novetat per als més menuts: *Àvia Remei, vull cuinar*.

Com va canviar la seva vida el fet de guanyar el premi Gourmand?

Em va semblar que potser no m'ho mereixia ja que pensava que les receptes eren molt senzilles, i perquè eren senzilles, van ser premiades.

Com es va sentir?

Jo, molt contenta però vaig continuar igual, vull dir, sóc la mateixa. Vaig estar molt de temps sense dir-ho a ningú perquè em feia vergonya, ara ja ho dic.

Què pensa dels microones?

Tinc microones però només el faig servir per escalfar la llet del matí i per descongelar algun menjar ràpid que hagi de menester.

Comprar als grans magatzems o a botigues de barri?

Sempre al mercat, però, si algun dia, per descuit, et falta algun condiment, llavors a les botigues del barri que et coneixen.

Un menjar preferit?

El bacallà.

Quin és el menjar més demanat pels joves?

El jovent em demana sempre com es fan els calamars a la romana. Doncs, molt senzill: farina i cervesa, ho arrebosses sense ous, i ja està llest.

Un menjar desconegut?

Una truita molt especial, la truita d'escarola.

Un plat refrescant per a l'estiu?

Sopa de meló amb pernil: s'agafa el meló, es pela, se li treu la grana i el triturats amb el "minipimer" amb un iogurt de llimona. Es posa a la nevera ben fresquet, i a l'hora de menjar-te'l el poses en un bol, l'hi col·loques al damunt flocs de pernil i ja tens l'entrant d'un diumenge calorós!

Ja només ens resta dir, bona sort amb la seva nova publicació i moltes gràcies per la seva atenció i cordialitat. Per cert, boníssims els bunyols de vent!



Mireia Bargalló

Estudiant de Física

M. del Mar Barsó

Estudiant de Geologia

Avui et proposem una "iniciació a la narrativa immobiliària". No us espanteu, amics lletrats, volem dir, en altres paraules, que hauréu de continuar el conte encetat per la Marta Sabaté que aquest cop va de pisos. Qui no ha anat mai a veure un pis? Qui no s'ha sentit davant d'aquesta situació a voltes indefens, fastiguejat, d'altres emocionat o corprès davant de tanta humanitat en quatre parets? Petjades dels altres habitants en les flaires encara vives, en les ombres electrodomèstiques, botons i panys plens d'història... I tot acompanyat amb el murmurí encorbatat de l'agent immobiliari: "la finca rústica, el senyorloft, l'aigua calenta i la freda, el sol de cada dia i les vistes al mar".

Si hi voleu participar, escriviu una CONTINUACIÓ del relat sense acabar de la Marta Sabaté, *Cosmos*, i envieu-nos-la per correu electrònic a enxarxat@slc.ub.edu, o bé adreceu-vos a la Comissió de Dinamització Lingüística del vostre centre i lliureu-la personalment.

El jurat, constituït pels membres del Consell de Redacció d'ENXARXA'T, triarà, d'entre totes les versions rebudes, la continuació guanyadora. L'autor o autora rebrà, com a premi, dues entrades per anar al teatre, i a més, el seu text es publicarà en el número següent de la revista.

Au, animeu-vos, participeu-hi!

Cosmos

Els de l'agència m'havien deixat les claus del pis, a canvi del meu DNI en penyora, i havia de tornar-les després d'haver-lo visitat. D'entrada em va semblar un sistema incòmode, però en sortir amb les claus a la mà, sense cap ombra de venedor a l'esquena li vaig veure tots els avantatges.

El pis de les Rambles ens havia semblat interessant en passar-hi pel davant i veure-hi el cartell a la finestra. Vam telefonar la mateixa tarda, portats per aquell optimisme pueril davant de la possibilitat que *aquell fos el nostre pis*.

Eren les sis de la tarda i disposava d'una hora per a la visita. Per motius de feina havíem quedat que ell aniria a trobar-me al pis al cap d'una estona.

Després d'obrir la porta del carrer vaig enfil·lar l'escala amb esperit candorós; davant meu s'oferia un tram de quatre pisos, sense ascensor, una de les comoditats a què havíem renunciat amb l'esperança d'aconseguir alguns metres més pels nostres diners. L'escala d'un edifici moltes vegades ja permet endevinar les possibilitats de l'habitatge, encara que no es tracta d'una teoria fiable del tot. En aquest cas l'escala deixava obertes algunes possibilitats; senzilla però sense misèries, pudors ni sorolls. I anava augmentant la seva modèstia a mesura que avançava en l'ascens però conservava una certa dignitat. En arribar al quart pis hi havia dues portes, l'una acabada de pintar i l'altra més deixada, que vaig suposar amb encert que era la meva. La clau va obrir amb molta facilitat el pany, tan gastat que fins i tot amb una empenta, n'hi hagués hagut prou. Vaig ajustar la porta darrere meu.

La meva segona teoria és que només amb el primer cop d'ull, sense fer ni un pas, ja pots decidir si el pis t'interessa o no. En aquest cas vaig constatar amb una nova i petita decepció que aquesta no seria la nostra casa, malgrat la llum de la tarda que entrava per les finestres, malgrat la correcta distribució de l'espai que es podia abastar amb la primera mirada i malgrat que no havia estat objecte encara de cap indigna i adotzenada restauració.

Marta Sabaté Solanes va néixer a Gandesa, l'any 1966 i actualment viu a Barcelona. És llicenciada en Dret i treballa a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya com a responsable de coordinació de programes formatius de la Generalitat. Ha guanyat, entre d'altres, els premis Frederica Montseny, La Fura de Vilafranca del Penedès, el concurs de Narrativa de Terrassa, i el premi Sant Carles Borromeu de contes 2001 convocat pel Cercle de les Arts i les Lletres del Principat d'Andorra. El recull *D'interès turístic i altres contes* va ser publicat el març de 2002 pel Banc Internacional - Banca Mora. I l'any 2003 va resultar guanyadora del Premi Pere Quart d'humor i sàtira de Sabadell amb l'obra *Que no me'l toquin*.



La Borsa d'intercanvi lingüístic: molt més que un intercanvi de conversa

“D’oncs a mi la *e* oberta m’està matant”, comentava la Grace al “Quedem al bar” del segon número de la revista ENXARXA’T. La Grace és una estudiant californiana que durant el curs passat estudiava Filologia Hispànica a la Universitat de Barcelona. Són molts els estudiants que cada any vénen a cursar els estudis a la nostra UB. De fet, la nostra Universitat és la tercera de l’Estat quant a nombre d’estudiants europeus acollits. Concretament, el curs passat en van venir més de quatre mil, un terç dels quals va participar activament en l’aprenentatge del català, la majoria assistint als cursos que organitza el Servei de Llengua Catalana. Aquest curs ja s’han inscrit a aquestes classes de català més de 1.200 alumnes. A més, molts d’aquests estudiants, facin o no cursos de català, s’inscriuen a alguna de les modalitats de la Borsa d’intercanvi lingüístic, ja que, com deia la primavera passada l’Iker, un estudiant basc de Biologia, en parlar-nos de la Borsa: “Jo volia arribar a poder parlar la llengua i també conèixer gent”. I és que de vegades et trobes sol en una ciutat, tan lluny de casa, i no sempre és fàcil conèixer la gent del país, però, com ens comentava la Grace, a través de la Borsa coneixes gent especialment

oberta i aprens entre iguals. Perquè, és clar, la Borsa està pensada per aprendre i practicar altres llengües.

La majoria dels estudiants que s’inscriuen a la Borsa d’intercanvi lingüístic ho fan a la Borsa d’intercanvi de conversa; aquesta modalitat consisteix en un intercanvi informal de català per qualsevol altra llengua. Igualment continuen funcionant les Tutories de suport lingüístic, en aquest cas es tracta d’una activitat més formal en què estudiants que parlen castellà, èuscar o gallec, amb l’ajuda d’un estudiant catalanoparlant i el seguiment d’un tutor, treballen el vocabulari específic del seu camp d’estudi servint-se de materials i recursos dels centres d’autoaprenentatge de llengua catalana. A més, enguany, i a causa del gran nombre de castellano parlants que s’apunten a la borsa, la majoria de Llatinoamèrica, hem creat la borsa d’intercanvi cultural que facilita l’acollida lingüística d’aquests estudiants.

D’altra banda, tots els estudiants inscrits a la borsa poden participar gratuïtament a les diferents activitats culturals que s’organitzen per a ells cada curs. Aquestes activitats abasten des dels cinefòrums a les festes de Sant Jordi, on intercanvien experiències amb els estudiants d’aquí. Tanmateix el que més destaca són les concorregudes visites guiades, la majoria de les quals es fan a Barcelona: la Barcelona modernista, la ciutat antiga, la Barceloneta, Collserola, el Museu d’Història de Catalunya, etc. A part de les visites guiades, els estudiants inscrits a la borsa tenen a la seva disposició —ara

també a la nostra web— un recurs de gran utilitat: “Les fitxes d’acolliment cultural.” Aquestes fitxes permeten fer de manera autònoma, sols, en parella o en grup, itineraris i passejades per diversos racons de la ciutat de Barcelona.

Durant el primer semestre d’aquest curs s’ha intercanviat conversa de català amb catorze llengües diferents: des del totpoderós anglès fins al japonès, passant per l’italià, l’alemany, el grec, l’èuscar, l’àrab, el neerlandès, l’islandès, el finès, etc. D’aquesta manera, en parella o en grup, són ja més de 700 els estudiants que durant aquests darrers quatre anys han pogut aprendre i practicar català —els estudiants de fora— i moltes altres llengües —els catalanoparlants. Cal recordar que la Borsa d’intercanvi lingüístic funciona a la UB des del curs 2000-01 i al llarg d’aquests quatre anys el nombre d’inscrits i de participants no ha deixat de créixer. Durant el primer semestre d’aquest curs s’hi han apuntat més de 500 estudiants i són més de 200 els que duen a terme o ja han dut a terme algun tipus d’intercanvi lingüístic. Així, entre iguals. En aquest sentit, el Christian, un estudiant de Medicina alemany, ens explicava, el passat mes de març, la seva experiència a la Borsa: “És la manera d’aprendre totes les frases més pràctiques i col·loquials.” I molt més que tot això: és un intercanvi personal que pot ser molt enriquidor i segurament inoblidable.

Pep Cara
Servei de Llengua Catalana



Jornades de diversió i gresca

Esteu avorrits i avorrides d'estudiar?

Cada dia us suposa un esforç desparar-vos al matí per tal d'assistir a un bombardeig de teoremes, hipòtesis i integrals? Us sentiu, a la vegada, dèbils per haver-vos trencat la closca en la recerca de la solució?

Sentiu el cicle del dia com un etern retorn del mateix? I us agradaria que a trenc d'alba us naixés de nou l'esperit enlluernador alhora que feu noves amistats?

Necessiteu descarregar l'adrenalina que porteu acumulada al llarg de la setmana? I fer un *stop* per poder deixar anar la vostra imaginació i sentir-vos lliures? No us captiva la idea de relacionar-vos amb altres estudiants de la Facultat, amb els quals no havíeu parlat abans?

La solució no la teniu tan lluny, la podeu trobar ben a prop vostre, i no és ni al sofà de casa, ni a la biblioteca del vostre barri, sinó a la Facultat on estudeu. No us ho creieu? Voleu saber-ne més? És ben senzill, apunteu-vos a la Jornada de diversió i gresca que organitza la Comissió de Dinamització Lingüística de la vostra Facultat.

Us proposem una Jornada amb tota mena de jocs, activitats i premis destinats a tots els estudiants de la Universitat de Barcelona, i si en sortiu guanyadors, no solament rebreu l'admiració de tots els vostres companys de classe, sinó que també us esperen un

munt de fabulosos premis. Voleu saber quins són? Doncs participeu-hi i guanyeu-vos-els! Hi haurà un premi per als guanyadors o guanyadores de cada joc.

Si voleu satisfer la vostra curiositat desvetllant quin són els jocs, ara mateix us ho expliquem, però abans heu de tenir en compte que els guanyadors de les activitats seran famosos, ja que sortiran en el proper número de la revista ENXARXA'T.

Anem al gra, us suggerim dos campionats, un concurs i un repte a la vostra imaginació. Podeu participar en aquelles activitats que més us sedueixin. Primerament us oferim els Primers Campionats de la Botifarra i de l'*Scrabble* en català, en què els alumnes interessats de la vostra Facultat s'enfrontaran cara a cara per tal d'aconseguir la victòria. No patiu pel reglament, s'editarà una pàgina web exclusivament per als jugadors, on a més, hi trobareu vocabularis, dites botifarrils, i un seguit de material útil. I això no és tot! A més, disposareu d'uns conferenciants experts en l'art dels jocs.

Voleu saber en què es basa el concurs? Molt senzill, només haureu de respondre un seguit de qüestions amb què ens demostrareu els vostres dots en el domini lingüístic (en llengua catalana i en termes específics del vostre ensenyament) i amb la resolució de mots encreuats.

I ja, per acabar, us recomanem que feu volar la vostra imaginació reescrivint, en un mural i en estil lliure, tot el que us passi pel cap sobre la llegenda de Sant Jordi, mitjançant refranys, dites i tota mena de qüestions que us inquietin sobre el mite.

Quan podreu gaudir d'aquesta Jornada tan entretinguda? Trobareu a les vostres facultats cartells informatius que us donaran a conèixer el dia que s'iniciaran els jocs. I després de Setmana Santa, descobrireu un mural penjat perquè us hi apunteu tan aviat com sigui possible. Si heu pensat jugar a la botifarra, ja podeu anar pensant en la vostra futura parella.

Molta sort i que guanyi el o la millor!

Mireia Bargalló
Estudiant de Física
Ma del Mar Barsó
Estudiant de Geologia

ENXARXA'T
abril-04 29

JORNADA DE DIVERSIÓ I GRESCA

La Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB es va crear l'any 1992 coordinar i difondre les iniciatives que neixen als centres per potenciar l'ús de la llengua catalana tant en l'àmbit pròpiament acadèmic com en el de relació entre els estudiants. Des de llavors, any rere any, moltes persones hi han participat proposant i duent a terme iniciatives molt diverses. Dos exemples d'aquesta tasca són el cinquè número de la revista ENXARXA'T que teniu a les mans i la programació d'activitats lúdiques que us presentem.

Podeu trobar més informació a: www.ub.es/xdl/directori2.htm



PREMI CARME SERRALLONGA

A la qualitat lingüística

XI edició. Any 2004

A qui s'adreça el premi?

El premi s'adreça als estudiants que demostrin haver valorat la qualitat lingüística en l'ús del català en alguna entitat, fundació, organisme o empresa. Per participar-hi s'haurà de presentar un informe de tres fulls com a màxim en què s'argumenti la tria i també un annex amb materials que ho justifiquin. La millor proposta serà premiada amb un val de 750 euros per adquirir llibres. L'informe premiat no ha de coincidir necessàriament amb l'empresa guanyadora.

Guardó per a l'empresa i publicitat del nom de l'empresa que es donarà a totes les facultats de la Universitat de Barcelona i als mitjans de comunicació nacionals.

Termini: 23 d'abril de 2004

On presentar-ho?

Deganat de la Facultat de Filologia de la UB.
Gran Via de les Corts Catalanes, 585, 08071 Barcelona.

Podeu consultar les bases a:
www.ub.edu/xdl/premis/serrallonga



Desè concurs literari de la Facultat de Medicina.

En el marc de les activitats de la Diada de Sant Jordi de la Facultat de Medicina, tindrà lloc el lliurament del premi a la millor obra en llengua catalana original i inèdita en prosa curta i a la millor obra en llengua catalana original i inèdita en poesia. Hi participa alumnat, professorat i membres de PAS de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, el premi està dotat amb 200 euros per a cada modalitat.

Respostes del concurs Enxarxa't anterior: 1a, 2c, 3b, 4b, 5c, 6d, 7b, 8b. Van respondre correctament tres concursants i hem sortejat les entrades de teatre entre ells. El guanyador és Ferran Guillamet Roig.

Dades de la llengua de la docència en els ensenyaments de la UB (curs 2002-03)

El procés d'obtenció de dades sobre la llengua de la docència, que ha comptat amb la col·laboració d'Informació, Avaluació i Prospectiva (IAP), es duu a terme biennalment com a conseqüència de les exigències del contracte programa que la UB va signar amb la Generalitat de Catalunya, aprofita els circuits institucionals existents per a l'obtenció d'altres indicadors de l'activitat universitària. La base d'aquest estudi són les assignatures impartides als diferents ensenyaments de la Universitat de Barcelona; aquesta informació està recollida a la base de dades Resum de la matrícula del curs 2002-03 elaborat pel Servei de Gestió Acadèmica. En una segona fase de treball, aquesta base de dades d'assignatures s'ha complementat amb la informació que es publica en la *Guia de l'estudiant* i/o en la pàgina web de cada ensenyament. Posteriorment, els caps d'estudis dels diferents ensenyaments han verificat i complementat la informació. Finalment, i només quan ha estat necessari, els becaris de la Xarxa de Dinamització Lingüística han intervingut en el procés d'obtenció de dades per fer observació directa de la llengua en què s'impartien els grups classe del seu centre que no s'havien pogut documentar lingüísticament en les fases anteriors.

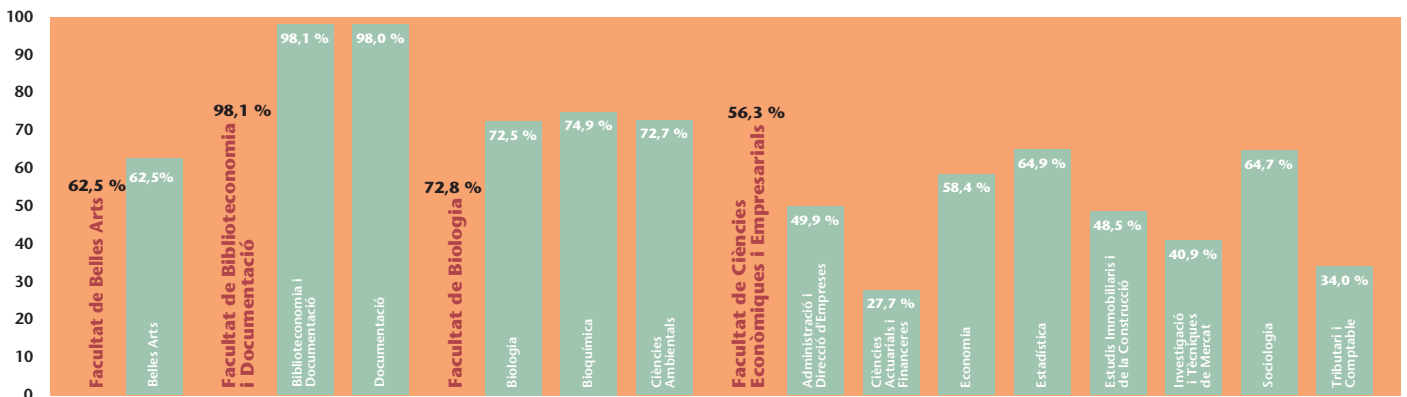
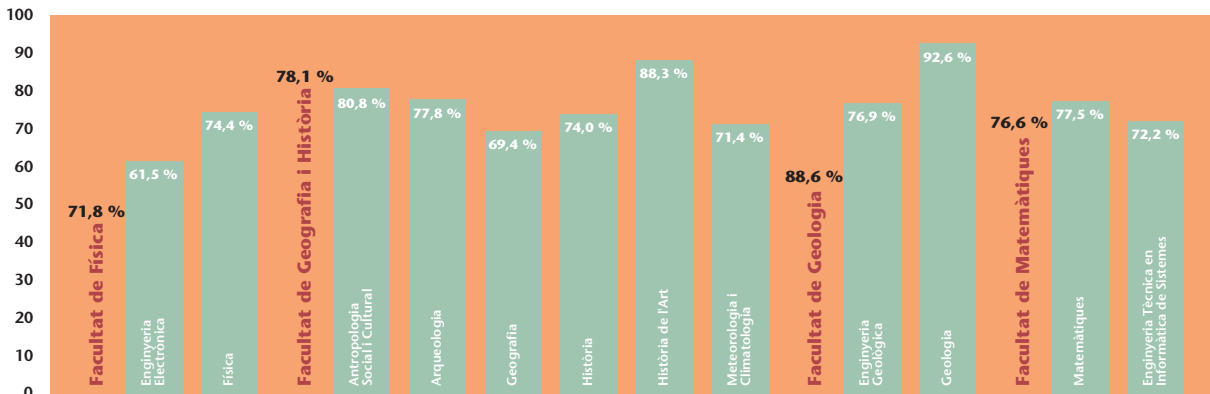
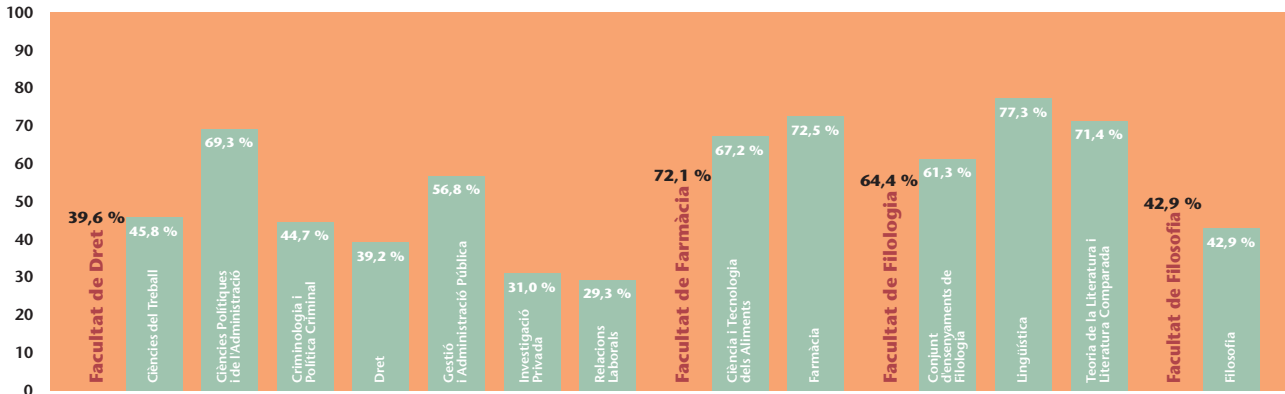
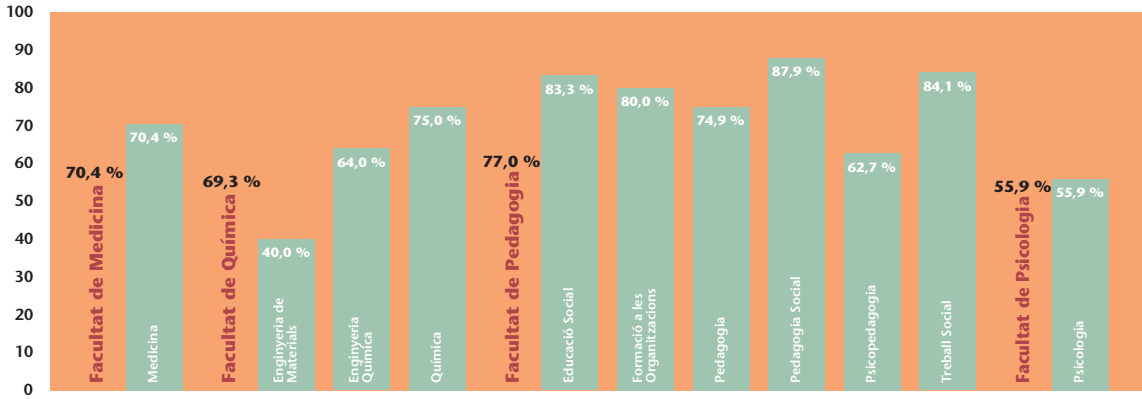
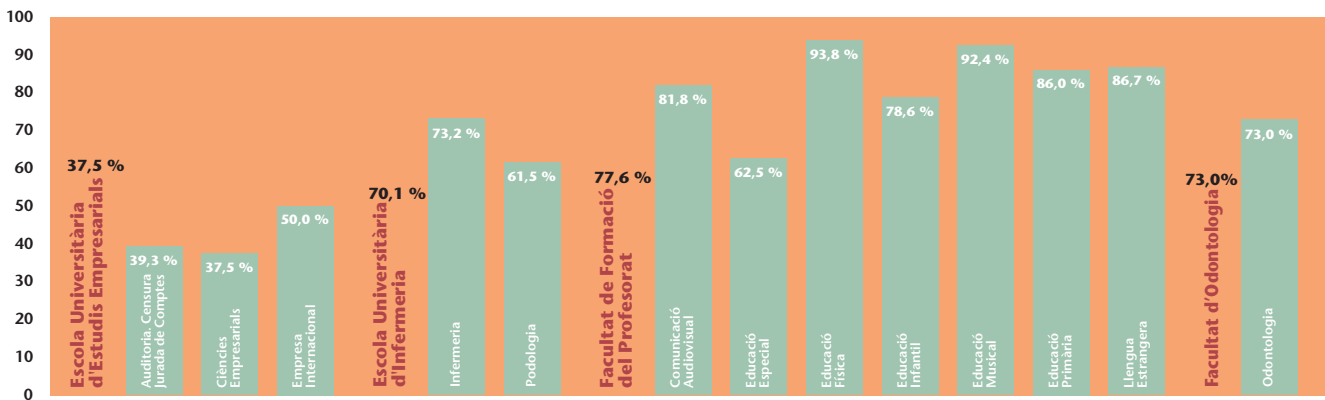
	Grups classe	%
Grups classe amb la llengua de la docència explicitada a la <i>Guia de l'estudiant</i> o a l'UBWeb	2247	37,1
Grups classe amb la llengua de la docència explicitada pel cap d'estudis	3555	58,6
Grups classe amb la llengua de la docència explicitada pels becaris de la XDL	262	4,3

Procedència de les dades obtingudes durant el curs 2002-03

Els criteris de selecció del corpus d'assignatures estudiat han estat els següents: assignatures de Pla nou impartides en centres propis de la Universitat de Barcelona, teòriques, obligatòries i optatives exclusives d'un únic ensenyament. En total s'han estudiat **6.064** grups classe.

Per observar l'evolució que ha experimentat la llengua de la docència a la UB, podeu consultar les dades que s'han obtingut en cursos acadèmics anteriors a:

<http://www.ub.es/slc/socio/llengua.htm>



Quatre paraules amb...

JORDI MATAS

És dimarts i són dos quarts de cinc de la tarda. Ens trobem al Vicerectorat, a l'edifici històric de la Universitat de Barcelona. Som aquí per entrevistar en Jordi Matas, vicerector de Relacions Institucionals i Política Lingüística. Arribem, ens fa esperar un moment. Se'l veu atrafegat. De seguida acaba la reunió i ens fa passar al seu despatx. Ens convida a una aigua i comencem l'entrevista.

Vostè és vicerector de Relacions Institucionals i Política Lingüística de la UB. Què vol dir això? Quina és la seva tasca?

La tasca del vicerector de Relacions Institucionals i Política Lingüística ha anat variant en els últims anys. D'una banda, es tracta d'establir relacions amb tot tipus d'administracions i governs, i d'altra banda es tracta de gestionar la política lingüística, en català i altres llengües, de la Universitat i evitar, esmorteir o resoldre els possibles conflictes que pugui generar la llengua.

Les institucions li deixen fer la política lingüística que vol?

La política lingüística del Govern català és la que més ens afecta. No ens afecten tant les directrius que sorgeixen de l'àmbit europeu o espanyol. Amb l'actual Govern català tot just s'estan iniciant converses i les relacions amb l'anterior pot dir-se que eren bones.

Expliqui'ns quina és la negociació més dura que recorda.

Va ser la negociació de la Llei d'universitats de Catalunya (LUC) i els seus aspectes lingüístics. No va ser gens fàcil negociar el sisè article de la LUC i la veritat és que vaig tenir alguna sorpresa pel que fa a la sensibilitat lingüística d'alguns dels anteriors responsables del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI).

Fent una mica de balanç, quin és l'estat de salut del català a la Universitat?

En general, l'estat de salut del català és bo, tot i que estem parlant de qüestions en què sempre hi ha un punt d'insatis-



facció. Encara s'han de fer moltes coses pel que fa a l'acollida lingüística dels estudiants i la potenciació de l'ús del català en la docència i, sobretot, en la investigació.

La UB és la tercera universitat de l'Estat pel que fa al nombre d'estudiants estrangers que rep. Té altres arguments que facin veure que el català no és un obstacle per a la projecció internacional de la UB?

Això és un prejudici. Els estudiants que vénen a la UB valoren la qualitat de la docència, la ubicació de la Universitat i el seu prestigi històric, però valoren també el fet que, si bé és cert que aquí hi ha dues llengües oficials, aprendre aquestes dues llengües és molt simple. Quan coneixen i valoren les extraordinàries facilitats que tenen per aprendre el català, les valoren molt positivament.

En aquest punt, el paper del professorat és important...

Molts professors de la nostra Universitat, malauradament, encara no saben ara, què és el que fem per acollir lingüísticament els nostres alumnes. Si sabessin que, per exemple, en aquest primer semestre del curs 2003-04, 1.178 estudiants estrangers s'han matriculat als cursos inicials de català i si sabessin que no els costa gens, que els és fàcil i

que disposem de recursos com la Borsa d'intercanvi, les Tutories, els centres d'autoaprenentatge, vocabularis de tot tipus... si sabessin això, estic convençut que molts professors en lloc de dir "ah, doncs, canvio d'idioma perquè aquest alumne sembla deixat de la mà de Déu..." li diria a l'estudiant: "mira, aquí tens aquests recursos."

Quines repercussions pràctiques té la seva gestió en relació amb l'estudiant?

Pel que fa a la política lingüística, hi ha moltes repercussions. Els estudiants tenen uns drets lingüístics. La majoria dels nostres alumnes han fet tot l'ensenyament preuniversitari en català i quan arriben a la universitat, comencen a rebre l'ensenyament en castellà. Hi ha alguna voluntat política en aquest país perquè el català arribi també a l'ensenyament superior o ens és igual?

Faci'ns cinc cèntims de com és un dia tipus d'un vicerector de la UB.

Bé, si de cas, jo parlaré de com és el meu dia tipus. Un dia tipus vol dir arribar a primera hora a la Universitat, tenir el dia bastant carregat de reunions amb membres de la comunitat universitària i amb càrrecs acadèmics de la Universitat. Vol dir, atendre alguna trucada del rector i, en el meu cas, vol dir també anar a classe perquè jo no he volgut mai deixar la docència. Vol dir dinar al primer bar que et trobes per aquí al costat, seguir a la tarda amb al mateix ritme i arribar a casa cansat, esperant l'endemà.

Els problemes del Vicerectorat, els deixa al despatx o també se'ls emporta cap a casa?

Jo sempre me'ls enduc a casa. Segur que és dolent, però no ho puc evitar. A casa m'enduc papers, a casa segueixo trucant, a casa segueixo pensant en l'endemà i tinc *post-its* per tot arreu... i això, a casa m'ho critiquen.